

Nr 10

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1958/59 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 7 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 346 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lindblom* och *Axel Johannes Andersson* (I: 243) och den andra inom andra kammaren av herr *Nihlfors m. fl.* (II: 293), hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag uppföres med 1 329 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 293.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 106 600 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen, att en tjänst i reglerad befordringgång för amanuenspersonal utbytes mot en tjänst som förste kanslisekreterare i Ae 23. Vidare bör en tjänst som amanuens i reglerad befordringgång nyinrättas. Nu nämnda personalförändringar medför ett med 20 100 kronor ökat medelsbehov.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. torde en uppräknig av anslaget böra ske med 211 900 kronor. För löneklassändringar beräknas ytterligare 7 400 kronor.

Utskottet. I de båda föreliggande motionerna hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte avslå departementschefens förslag om inrättandet av en ny amanuens tjänst. Enligt vad utskottet under hand inhämtat är

denna tjänst avsedd för departementets handelsavdelning, där ökade göromål, främst till följd av spörsmålet om upprättandet av ett europeiskt frihandelsområde samt oljelagringsfrågor, ansetts motivera en personalförstärkning. Med hänsyn till vad sålunda upplysts är utskottet berett biträda departementschefens förslag i denna del. Den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 243 och II: 293, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för handelsdepartementet, som föranledes av vad departementschefen anförde i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	516 200
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	170 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	458 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	154 500

Summa kronor 1 346 000

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 346 000 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 8), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 8), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor till följd av löneplansrevisionen, höjningen av det rörliga tillägget samt belastningen å anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 36 000 kronor.

Kommerskollegium m. m.

4:o **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 9—18) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till **Kommerskollegium: Avlöningar** för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 180 100 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 243 av herrar *Lindblom* och *Axel Johannes Andersson* samt II: 293 av herr *Nihlfors m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 3 165 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 609 300 kronor.

Med hänsyn till den ökade arbetsbördan föreslår departementschefen, att 40 000 kronor anvisas för att möjliggöra anställande av extra arbetskraft. Vidare föreslås inrättande å kollegiets elektriska byrå av en tjänst som förste byråingenjör i Ao 23. Härav föranledd kostnadsökning uppgår till 28 200 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen uppflyttning i lönegrad från och med nästa budgetår av en tjänst som förste aktuarie i Ae 21 till Ae 23 samt av två kanslibiträdestjänster i Ao 7 till kontoristtjänster i Ao 9. Kostnaderna härför beräknas till 3 900 kronor. Vidare tillstyrker departementschefen extra-ordinariesättning av en tjänst som förste byråsekreterare i 21 lönegraden och av två amanuens tjänster i den reglerade befordringsgången.

Kommerskollegium har hemställt om uppdrag att i huvudsaklig överensstämmelse med ett till skrivelsen fogat förslag årligen upprätta produktionsstatistik för byggnads- och anläggningsverksamheten samt att åtgärder måtte vidtagas för anvisande av medel härtill. I skrivelsen framhålles, att en dylik statistik skulle lämna upplysningar om främst produktionens värde samt företagets antal, storlek, omsättning, kostnader och personal, vilka uppgifter vore av största värde för nationalbokföringen, främst nationalinkomstberäkningar, beräkningen av produktionsvolym och produktivitet samt andra ekonomisk-statistiska undersökningar. — Vid remissbehandlingen har i allmänhet vitsordats värdet av den av kommerskollegium föreslagna statistiken. Dock har den praktiska utformningen kritiserats; bland annat förordas en väsentlig begränsning av de begärda uppgifterna. Flera instan-

ser har också ansett, att den pågående utredningen om ett centralt företagarregister bör avvaktas. I några yttranden ifrågasättes om ej en försöksverksamhet i mindre skala först bör komma till stånd.

I anledning av kollegiets förslag om inrättande av statistik över byggnads- och anläggningsverksamheten är det departementschefens avsikt att i annat sammanhang hemställa hos Kungl. Maj:t om bemyndigande att uppdraga åt kollegium att i samråd med konjunkturinstitutet och eventuellt arbetsmarknadsstyrelsen, som redan för byggnadsstatistik i viss utsträckning, utreda formerna och kostnaderna för en provundersökning i mindre skala på detta område. Då utgifterna härför, enligt vad departementschefen blivit underrättad om, icke rymmes inom kollegiets löpande avlöningsanslag, förordar departementschefen att till ändamålet 15 000 kronor särskilt anvisas för nästa budgetår.

Enligt beslut av 1957 års riksdag skall kostnaderna för en till kommerskollegium knuten särskild delegation och den tillfälliga personalförstärkning, som föranledes av Sveriges medverkan i fortsatta utredningar och förhandlingar inom OEEC rörande förutsättningarna och metoderna för att upprätta ett europeiskt frihandelsområde, belasta kollegiets avlönings- och omkostnadsanslag. Kostnaderna härför beräknas för innevarande budgetår till 160 000 kronor och för nästa budgetår till 120 000 kronor.

För löneplansrevisionen m. m. samt löneklassändringar förutsätter departementschefen utgiftsökningar å 368 200 respektive 26 400 kronor. Å andra sidan räknas under statistiska byrån med bortfall av 30 900 kronor, utgörande lönekostnaderna för en tillfällig befattningshavare.

Utskottet. Såsom av ärendet framgår har kommerskollegium framlagt förslag om inrättande av statistik över byggnads- och anläggningsverksamheten, varigenom upplysningar skulle kunna vinnas om främst produktionens värde samt företagens antal, storlek, omsättning, kostnader och personal. I anledning av detta förslag förordar departementschefen, att en undersökning göres i syfte att utreda formerna och kostnaderna för en provundersökning i mindre skala på detta område. Enligt vad utskottet inhämtat är avsikten att, sedan denna utredning verkstälts, igångsätta en dylik provundersökning, varefter det statistiska arbetet kan påbörjas i full skala.

Utskottet finner skäl tala för att denna förberedande undersökning kommer till stånd och tillstyrker, att för ändamålet anvisas 15 000 kronor. Härav följer, att utskottet icke biträder det motionsvis gjorda yrkandet, enligt vilket med ställningstagande till denna fråga bör anstå tills vidare.

Utskottet tillstyrker de av departementschefen föreslagna ändringarna i personalförteckningen för kommerskollegium och får härvid erinra om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga. De verkställda anslagsberäkningarna i övrigt synas böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 243 och II: 293, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 163 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 614 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	391 400

Summa kronor 3 180 100

b) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 180 100 kronor.

5:o) **Kommerskollegium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 18 och 19), innebärande att posten till sjukvård m. m. minskas med 9 500 kronor, att posterna till bränsle, lyse och vatten, till övriga expenser, till publikationstryck samt till reseersättningar uppräknas med (9 200 + 7 000 + 8 200 + 2 500 =) 26 900 kronor, får utskottet, under erinran om att anslaget ökas med 17 400 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 568 500 kronor.

6:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 19—21) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för bergsstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Bergsstaten: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 300 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 228 000 kronor.

Departementschefen förordar — i överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma

frågor — att de tre å personalförteckningen upptagna tjänsterna som gruv-ingenjör i Ao 23 uppflyttas i lönegrad till Ao 24. Då utsikterna att för de båda f. n. vakanta ingenjörstjänsterna finna kompetenta innehavare därigenom synes bli större, torde från och med nästa budgetår medel böra beräknas under anslaget för samtliga tre tjänster. Departementschefen beräknar den erforderliga höjningen i anledning av vad som nu föreslagits till 33 700 kronor.

På grund av löneplansrevisionen m. m. samt löneklassändringar föreslås, att anslaget uppräknas med 37 600 respektive 1 000 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för bergsstaten som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	233 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	29 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 300
	Summa kronor 300 300

c) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 300 300 kronor.

7:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 21 och 22), innebärande en anslagshöjning av 3 000 kronor, som avser posten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 43 500 kronor.

8:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 22 och 23) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Sprängämnesinspektionen; Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 226 500 kronor.

Vidare har i förenämnda båda likalydande motioner I: 243 av herrar *Lindblom* och *Axel Johannes Andersson* samt II: 293 av herr *Nihlfors m. fl.* hemställt, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag uppföres med 216 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 161 200 kronor.

Departementschefen förordar höjning till 12 000 kronor av de i avlöningsstaten för arvode åt assistenten beräknade medlen. Inom ramen härför förutsättes det sedan få ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av innehavarens kompetens besluta om arvodets storlek.

Den av förra årets riksdag beslutade ökade lagringen inom landet av bensin och oljor kommer att påverka omfattningen av sprängämnesinspektionens kontrollerande verksamhet. I avvaktan på resultatet av pågående översyn och komplettering inom kommerskollegium av det av 1951 års oljeutredning i augusti 1956 framlagda betänkandet angående eldfarliga oljor (SOU 1956: 50 och 51) ifrågasätter departementschefen dock icke för närvarande några nya tjänster hos inspektionen. För nästa budgetår torde det ökade personalbehovet i stället böra tillgodoses genom att under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal medel beräknas för anställande av extra personal i viss utsträckning. Departementschefen uppskattar det härför erforderliga anslaget till 40 000 kronor.

Såsom automatiska anslagshöjningar beräknar departementschefen 21 200 kronor till följd av löneplansrevisionen m. m. och 1 800 kronor för löneklassuppflyttningar.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit kommer den av förra årets riksdag beslutade ökade lagringen inom landet av bensin och oljor att påverka omfattningen av sprängämnesinspektionens kontrollerande verksamhet. Då det av 1951 års oljeutredning framlagda betänkandet angående eldfarliga oljor för närvarande är föremål för översyn och komplettering inom kommerskollegium, finner utskottet i likhet med departementschefen, att i avvaktan på resultatet därav några nya tjänster icke böra inrättas hos inspektionen. För att emellertid under nästa budgetår kunna tillgodose det ökade personalbehovet föreslår departementschefen, att extra personal anställs i viss utsträckning. Departementschefen har beräknat kostnaderna härför till 40 000 kronor, medan i de föreliggande motionerna ett belopp av 30 000 kronor bedömts tillräckligt. Efter de ytterligare upplysningar i ämnet, som utskottet under hand inhämtat, finner utskottet anledning icke föreligga att frångå departementschefens ifrågavarande förslag. Härav följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Ej heller departementschefens beräkningar i övrigt ha givit utskottet anledning till erinran.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 243 och II: 293, såvitt nu är i fråga,

Statsutskottets utlåtande nr 10 år 1958

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	92 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	109 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	24 100
	Summa kronor 226 500

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 226 500 kronor.

9:o) *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 24), innebärande en anslagshöjning av 4 000 kronor till följd av höjda rese- och traktamentskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 32 100 kronor.

10:o) *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 24), innebärande en anslagshöjning av 7 600 kronor i anledning av 1957 års löneplansrevision, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	35 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	73 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 700
	Summa kronor 112 500

b) till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 112 500 kronor.

11:o) *Näringsfrihetsrådet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 25), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Näringsfrihetsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 11 200 kronor.

12:o) **Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 25 och 26), som innebär automatiska kostnadsändringar, däribland att enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal i personalförteckningen uppföres en tjänst som kontorsbiträde i Ao 5, får utskottet, under erinran om att anslagshöjningen utgör 35 200 kronor, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor vidtaga den ändring som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	9 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	226 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 800

Summa kronor 273 800

c) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 273 800 kronor.

13:o) **Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 26), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 25 200 kronor.

14:o) **Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 26—30) att dels medgiva, att Kungl. Maj:t må låta bero vid för budgetåret 1956/57 verkställt överskridande med 5 603 kronor av den i avlöningsstaten för statens pris- och kartellnämnd upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, dels medgiva, att förenämnda anslagspost må för budgetåret 1957/58 överskridas med 11 000 kronor, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar för sistnämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 680 700 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels förenämnda båda likalydande motioner I: 243 av herrar *Lindblom* och *Axel Johannes Andersson* samt II: 293 av herr *Nihlfors m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 1 660 100 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz* (I: 244) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedin* (II: 294), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 1 660 100 kronor.

Med avseende å motiveringen i sistnämnda båda motioner hänvisas till motionen I: 244.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 434 600 kronor.

Statens pris- och kartellnämnd, som hemställt att anslaget måtte höjas med 360 800 kronor till 1 795 400 kronor, har bl. a. framhållit, att kartellregisterarbetet visat sig så omfattande och tidskrävande att nämnden måst avdela utredningssektionens nuvarande chef att leda detta arbete. Han biträdades av en assistent å utredningssektionen jämte från andra avdelningar tillfälligt utlånade tjänstemän. Nämnden räknar med att kartellregisterarbetet även i fortsättningen måste omhänderhas av en särskild arbetsgrupp, i vilken utom de båda förstnämnda tjänstemännen bör ingå en amanuens i reglerad befordringsgång.

Pris- och kartellnämnden började sin verksamhet så sent som den 1 januari 1957. Departementschefen är därför icke nu beredd att i den utsträckning, nämnden ifrågasatt, föreslå ändringar i den vid 1956 års riksdag fastställda personalorganisationen. Dock synes fr. o. m. nästa budgetår en viss förstärkning av den med kartellregisterarbetet sysselsatta personalen böra komma till stånd. För att tillgodose det i petitaskrivelsen redovisade ytterligare behovet av akademiskt utbildad arbetskraft för kartellregistreringen, tillstyrker departementschefen sålunda inrättande hos nämnden fr. o. m. den 1 juli 1958 av en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång. Det härav föranledda ökade medelsbehovet uppgår till drygt 20 600 kronor.

Den i pris- och kartellnämndens avlöningsstat uppförda obetecknade anslagsposten till Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, synes vid anslagsberäkningen i samband med nämndens tillkomst ha blivit uppförd med för lågt belopp. Med hänvisning till vad riksräkenskapsverket härutinnan uttalat, förordar departementschefen att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens bemyndigande att låta bero vid det med 5 603 kronor för budgetåret 1956/57 framkallade överskridandet av ifrågavarande anslagspost. På samma sätt torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att för det nu löpande budgetåret medgiva det överskridande av anslagsposten, som betingas av att densamma kommit att uppföras med för lågt belopp. Det ytterligare medelsbehovet uppskattas till omkring 11 000 kronor. För budgetåret 1958/59 synes arvodesposten böra upptagas med av nämnden begärda 36 000 kronor. Därvid har räknats med i stort sett oförändrad sammanträdesfrekvens jämfört med nu. Då antalet sammanträden

varierar nära med arten och omfånget av de ärenden, vilka inkommer till nämnden, förordas att posten fr. o. m. budgetåret 1958/59 upptages förslagsvis.

Departementschefens förslag i övrigt är föranlett av automatiska utgiftsökningar.

Utskottet. Enligt vad i ärendet upplysts har kartellregisterarbetet visat sig så omfattande och tidskrävande, att en personalförstärkning befunnits ofrånkomlig. Såväl statskontoret som statens lönenämnd ha tillstyrkt, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppräknas för ändamålet. Då det vill förefalla, som om arbetskraftsbehovet redan från början blivit för lågt beräknat, anser även utskottet, att en viss förstärkning av den med kartellregisterarbetet sysselsatta personalen bör komma till stånd. Utskottet vill i sådant syfte biträda departementschefens förslag om inrättande av en tjänst som amanuens. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 243 och II: 293 samt I: 244 och II: 294, samtliga motioner såvitt nu är i fråga.

Vid granskningen av anslagsberäkningen i övrigt har utskottet icke haft något att erinra. Detsamma gäller vad departementschefen anför i fråga om överskridanden av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

I. medgiva, att Kungl. Maj:t må låta bero vid för budgetåret 1956/57 verkställt överskridande med 5 603 kronor av den i avlöningsstaten för statens pris- och kartellnämnd upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t;

II. medgiva, att förenämnda anslagspost må för budgetåret 1957/58 överskridas med 11 000 kronor;

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 243 och II: 293 samt I: 244 och II: 294, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	79 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 346 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	218 800

Summa kronor 1 680 700

b) till *Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 680 700 kronor.

15:o) *Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 30 och 31), innebärande en anslagsminskning av 5 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 266 300 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

16:o) *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 32—36) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 559 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 200 000 kronor.

Verksamheten hos geologiska undersökningen är numera av den omfattningen, att behov otvivelaktigt föreligger av en särskild befattning för skötseln av de kamerala och ekonomiskt-administrativa arbetsuppgifterna. Departementschefen biträder därför förslaget om inrättande hos undersökningen från och med nästa budgetår av en förste byråsekreteraretjänst, vilken dock i anslutning till vad lönenämnden uttalat bör inplaceras i Ae 21. Samtidigt härmed torde tjänsten som kassör i Ao 12 nedflyttas i lönegrad till Ao 10. Så länge den nuvarande innehavaren kvarstår, skall enligt sedvanliga grunder befattningen i Ao 10 hållas obesatt. Omorganisationen motiverar även indragning av för närvarande anvisade medel till arvode åt ett kameralt biträde.

I anledning av yrkandena om ytterligare personal tillstyrker departementschefen vidare inrättande av en tjänst som tekniker i Ae 12 och en tjänst som instrumentmakare i Ae 9. Därjämte bör två geologbiträden, vilka nu avlönas från sakanslag, från och med nästa budgetår erhålla tjänster i Ae 9 och avlönas från förevarande anslag. Vidare bör tjänsterna som geofysiker, geolog och förste laboratoriebiträde i respektive Ag 21, Ag 21 och Ag 10 överföras på extra-ordinarie stat.

På grund av ej oväsentligt ökade arbetsuppgifter vid geologiska undersökningens kontor i Malåträsk föreslår departementschefen — i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid sin anmälan av för flera

huvudtitlar gemensamma frågor — att tjänsten som avdelningschef i Ae 23 uppflyttas i lönegrad till Ae 24.

De av departementschefen nu framlagda förslagen innebär merkostnader för nästa budgetår å sammanlagt 79 400 kronor. Härutöver tillstyrker departementschefen, att under icke-ordinarieposten 5 000 kronor anvisas för anställande av tillfällig skrivhjälp.

Vidkommande anslagsposten till avlöningar till extra personal torde få anmälas, att inom statens sakrevision för närvarande pågår utredning angående principerna för taxesättningen hos bland annat geologiska undersökningen. Övergång till samma system för debitering av uppdrag, som nu gäller hos exempelvis statens provningsanstalt, förväntas medföra en rätt stor ökning av geologiska undersökningens inkomster av beställningar. Vid sidan härav utgår departementschefen från att uppdragsverksamheten kommer att under nästa budgetår stiga till en något högre nivå, än undersökningen räknar med, och departementschefen förordar därför, att anslagsposten till avlöningar till extra personal uppräknas med 125 000 kronor mot av undersökningen äskade 110 000 kronor.

Löneplansrevisionen m. m. motiverar en höjning av anslaget med 133 900 kronor, varjämte det för löneklassändringar ökade medelsbehovet uppskattas till 16 400 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke funnit något vara att erinra mot de av departementschefen föreslagna ändringarna i personalförteckning och avlöningsstat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	493 900
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	175 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	705 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	185 500

Summa kronor 1 559 700

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 559 700 kronor.

17:o) **Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 37 och 38), som innebär att anslagsposten till expenser ökas med 20 300 kronor och anslagsposten till övriga utgifter för inköp och underhåll av material i geologiska undersökningens nya lokaler med 3 000 kronor samt att anslaget minskas med 500 kronor för sjukvård och med 15 000 kronor, avseende vissa flyttningskostnader att utbetalas under det nu löpande budgetåret, ävensom att anslaget till följd av ökning av uppdragsverksamheten uppräknas med 260 000 kronor, hemställer utskottet, under erinran om att anslagshöjningen utgör 267 800 kronor,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 646 500 kronor.

18:o) **Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 38 och 39), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

19:o) **Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 39 och 40), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor till följd av nödvändig komplettering och modernisering av utrustningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 kronor.

20:o) **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 41—44), innebärande en anslagshöjning av 240 000 kronor till följd av redan genomförda löne- och traktamentsförbättringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 240 000 kronor.

21:o) **Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 44), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

22:o) **Sveriges geologiska undersökning: Djupborrning efter salt och olja i Skåne.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, s. 44 och 45) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

För djupborrningar efter salt och olja i Skåne har medel hittills använts — senast budgetåret 1955/56 — med sammanlagt 3 675 100 kronor. Av dessa medel återstod vid ingången av innevarande budgetår ca 100 000 kronor.

Enligt under hand inhämtade uppgifter avses den vid ingången av budgetåret 1957/58 redovisade behållningen under anslaget komma att tagas i anspråk med 50 000 kronor till avlöningar åt den personal, som ännu sysslar med bearbetningen m. m. av materialet från de tidigare djupborrningarna, med 10 000 kronor till underhållskostnader för en barackbyggnad och ett borrhorn samt med återstoden, 40 000 kronor, till vissa geofysikaliska mätningar å skilda platser i Skåne. Därest sistnämnda arbeten skjutes på framtiden — vilket departementschefen räknar med skall kunna ske utan några egentliga olägenheter, då arbetena icke betingas av snart förestående borringar — kan det för budgetåret 1958/59 erforderliga medeltillskottet begränsas till 25 000 kronor. Departementschefen förutsätter att efter nämnda budgetår återstående analysarbeten m. m. från de tidigare djupborrningarna skall kunna bestridas inom ramen för geologiska undersökningens löpande avlönings- och omkostnadsanslag och att alltså särskild medelsanvisning härtill under förevarande anslagsrubrik ej skall behöva ifrågakomma.

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen anfört, har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Djupborrning efter salt och olja i Skåne* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

23:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 45—47) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor.

Ruotivare grufaktiebolag äges helt av staten. Bolaget driver icke för närvarande någon gruvrörelse och saknar omsättningstillgångar. Utgifterna för bolagets förvaltning tas ur förevarande anslag. Under dessa förhållanden har departementschefen ansett motiverat, att även kostnaderna för av kommerskollegium igångsatta undersökningar inom Ruotivarefältet — vilka gäller malmens brytvärdhet och helt faller inom ramen för statens av ämbetsverket företrädde gruvintressen — belastar anslaget till Vissa kostnader för statens gruvegendom. För riksdagen anmäles, att Kungl. Maj:t ge-

nom särskilt beslut den 6 december 1957 bemyndigat kommerskollegium att ur anslaget, som är förslagsvis betecknat, bestrida intill ett belopp av 5 000 kronor kostnaderna för de under sensommaren 1957 utförda flygfotograferingarna inom malmområdet. Arbetenas snara igångsättande betingades av att vattenfallsstyrelsen just vid denna tid utförde flygkarteringsarbeten i trakten av Kvikkjokk, och genom en sammankoppling av arbetena kunde flygfotograferingen av Ruotivareområdet utföras till en väsentligt lägre kostnad än om den skulle ha gjorts fristående.

Även fortsättningsvis bör enligt departementschefen — därest riksdagen icke reser någon invändning häremot — utgifterna för de förberedande undersökningarna inom Ruotivarefältet belasta förevarande anslag. För nästa budgetår uppskattas kostnaderna till 17 000 kronor.

För övriga till anslaget hänförliga ändamål — gruvförvarsutgifter, vissa resekostnader etc. — beräknas medelsbehovet under budgetåret 1958/59 till 35 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot att utgifterna för de förberedande undersökningarna inom Ruotivarefältet fortsättningsvis belasta förevarande anslag. Det för nästa budgetår äskade anslaget tillstyrkes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegen-
dom* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

24:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 47—50) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 255 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 971 600 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en tjänst som biträdande ingenjör i Ae 13 omvandlas till en tjänst som ingenjör i Ae 15 och befattningen som kassör i Ae 12 uppflyttas i lönegrad till Ae 13. Härigenom ökar medelsbehovet med 1 800 kronor. Departementschefen förordar extraordinariesättning av tre ingenjörstjänster i Ag 17 och av en tjänst som ingenjörsbitråde i Ag 12.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. torde uppräknig av anslaget böra ske med 271 800 kronor. För löneklassändringar beräknas ett med 9 900 kronor ökat medelsbehov.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	523 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	399 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 036 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	294 100

Summa kronor 2 255 100

b) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 255 100 kronor.

25:o) *Statens provningsanstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 50 och 51), som innebär att anslagsposten till sjukvård nedräknas med 4 200 kronor samt att posterna till reseersättningar, till bränsle, gas, elektrisk ström samt vatten, till förbrukningsartiklar m. m. och till övriga expenser ökas med (15 000 + 15 000 + 35 000 + 9 500 =) 74 500 kronor, hemställer utskottet, under erinran om att anslagshöjningen utgör 70 300 kronor,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 446 800 kronor.

26:o) *Statens provningsanstalt*: Utrustning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 51 och 52), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: Utrustning för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

27:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27, s. 52—57) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 676 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 076 700 kronor.

För budgetåret 1957/58 beräknades anstaltens inkomster av beställningsverksamheten till 4 600 000 kronor. Nettoutgiften för anstaltens egen forskning bestämdes till 1 200 000 kronor.

För nästa budgetår beräknar styrelsen, att inkomsterna av beställningsverksamheten skall stiga till 6 800 000 kronor eller med 2 200 000 kronor utöver det belopp, som upptagits för innevarande budgetår. Styrelsen har vidare begärt, att nettoutgiften för egen forskning skall höjas med 550 000 kronor till 1 750 000 kronor.

För egen del beräknar departementschefen — bland annat med hänsyn till den nedskärning som skett av styrelsens yrkanden under utrustningsanslaget — beställningsverksamhetens omfattning under nästa budgetår till 5 600 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 1 000 000 kronor. Den föreslagna höjningen av nettoutgiften för egen forskning anser departementschefen sig icke kunna tillstyrka.

Den beräknade ökningen i beställningsverksamheten förutsätter, att anstaltens utgiftsram i motsvarande mån utvidgas. Avlönings- och omkostnadsanslagen bör sålunda för nästa budgetår uppföras med tillhoppa (4 600 000 + 1 000 000 =) 5 600 000 kronor.

Nämnas må i detta sammanhang, att de taxebestämmelser enligt vilka anstalten debiterar sina uppdrag för närvarande är föremål för översyn. Avsikten är att få till stånd en taxesättning, som icke blott täcker sådana kostnader som belastar anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag utan även de s. k. dolda kostnaderna. De ändrade bestämmelserna väntas medföra en icke oväsentlig inkomstökning.

I fråga om styrelsens yrkanden under avlöningsanslaget tillstyrker departementschefen, att vid anstalten inrättas en tjänst som förste forskningsingenjör i Ae 26 och en tjänst som avdelningsingenjör i Ae 21. Härför beräknas medelsbehovet till 58 300 kronor.

Vidare föreslås överförande av vissa tjänster till extraordinarie stat.

Det ökade medelsbehovet för extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden i anledning av anstaltens utvidgade verksamhet beräknar departementschefen till 324 900 kronor. För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. torde en uppräknig av anslaget böra ske med 188 000 kronor. För löneklassändringar beräknas ett ökat medelsbehov av 28 800 kronor.

Utskottet. Departementschefen beräknar beställningsverksamhetens omfattning under nästa budgetår till 5 600 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till löpande budgetår med 1 000 000 kronor. Den beräknade ökningen i beställningsverksamheten förutsätter, att försöksanstaltens utgiftsram i motsvarande mån utvidgas. Utskottet tillstyrker, att anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag till följd härav ökas med ett sammanlagt belopp av 1 000 000 kronor, varav 600 000 kronor avse förevarande anslag.

Mot de förordade ändringarna i personalförteckningen för anstalten har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958 anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	204 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 881 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	2 087 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	484 700

Summa kronor 4 676 700

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 676 700 kronor.

28:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 57 och 58), innebärande en anslagshöjning av 400 000 kronor, vilken på sätt framgår av närmast föregående punkt föranledes av verksamhetens ökade omfattning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 123 300 kronor.

29:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 59—62), innebärande en anslagshöjning av 100 000 kronor för att möjliggöra modernisering och komplettering i viss utsträckning av befintlig försöks- och verkstadsutrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

30:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 62—65) att dels godkänna av departe-

mentschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 646 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 545 700 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tjänsten som förste byråsekreterare i Ao 21 uppflyttas till Ao 23. Härigenom ökar medelsbehovet med 2 900 kronor.

Avlöningskostnaderna för en befattning som värme- och sanitetsingenjör bestrides för närvarande från det särskilda anslaget till kursverksamheten. I enlighet med styrelsens förslag tillstyrker departementschefen, att tjänsten inplaceras i lönegrad Ae 24 och bekostas med medel från förevarande anslag, vilket med hänsyn härtill bör uppräknas med avrundat 27 000 kronor.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. föreslås en höjning av anslaget med 61 600 kronor. För löneklassändringar beräknas en ökning med 9 600 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot de verkställda anslagsberäkningarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som för anledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958 anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	224 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	328 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	87 300

Summa kronor 646 800

c) till *Statens hantverksinstitut*: Avlöningar till viss personal för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 646 800 kronor.

31:o) **Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 65), innebärande en av ökade bränsle- och elektricitetskostnader föranledd anslagshöjning av 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

32:o) **Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 65—67), som innebär dels en minskning med 27 000 kronor med anledning av att en tjänst som värme- och sanitetsingenjör i Ae 24 föreslagits skola överflyttas till institutets avlöningsanslag, dels en uppräknig av det statliga bidraget till kursverksamheten med 35 000 kronor för att täcka en mot statens anpart av kostnaderna å verksamheten svarande del av redan inträffade utgiftsökningar för löner och arvoden, hemställer utskottet, under erinran om att anslagshöjningen utgör 8 000 kronor,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 308 000 kronor.

33:o) **Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 67 och 68), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor för att möjliggöra viss komplettering och förnyelse av institutets utrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

34:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 34 och 35, s. 68—71), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1958/59 anvisa

a) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* ett anslag av 200 000 kronor;

b) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

35:o) **Statens tekniska forskningsråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 71 och 72) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 103 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 89 600 kronor.

Departementschefen förordar, att årsarvodet till kamreraren höjes med 2 400 kronor, och förutsätter därvid, att den extra ersättning, som jämlikt särskilda beslut av Kungl. Maj:t utgår till kamreraren med anlitan- de av medel ur 1953 års fond för teknisk forskning, skall upphöra från och med den 1 juli 1958.

Beträffande rådets begäran om förstärkning av biträdespersonalen till- styrker departementschefen medelsanvisning, som medger heltidstjänstgö- ring för kansliskrivaren i Ag 10. Den härav följande utgiftsökningen upp- skattas till 6 900 kronor.

I övrigt föreslås, att posten till resekostnadsersättningar och traktamen- ten åt ordförande och ledamöter höjes med 500 kronor samt att för automa- tiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. anslaget upp- räknas med ytterligare 4 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 103 400 kro- nor.

36:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 73 och 74), innebärande en anslagshöjning av 900 000 kronor, varvid förutsättes att möjligheter skall finnas att i viss utsträck- ning avsätta medel även för forskning inom trafiksäkerhetsområdet, hem- ställer utskottet,

att riksdagen må till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 900 000 kronor.

37:o) **Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 75—78) att dels godkänna av föredra- gande statsrådet förordad ändring i personalförteckningen för statens in- stitut för konsumentfrågor, dels godkänna av statsrådet förordad avlönings- stat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Statens institut för konsument- frågor: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 663 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 597 700 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tjänsten som kanslibiträde i Ae 7 uppflyttas i lönegrad till Ae 10 med benämningen kansliskrivare.

För extra personal och experter beräknas det ökade medelsbehovet under nästa budgetår till 6 000 kronor. Vidare bör till följd av löneplansrevisionen

m. m. samt löneklassändringar anslaget uppräknas med 54 900 resp. 3 000 kronor.

I särskild personalförteckning för konsumentinstitutet bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal uppföras en tjänst som kontorsbiträde i Ao 5.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen för institutet och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	9 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	567 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 400
	Summa kronor 663 800

c) till *Statens institut för konsumentfrågor*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 663 800 kronor.

38:o) *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 78—80), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, att upptagas under särskild post i omkostnadsstaten, för att bereda institutet möjligheter att bedriva upplysningsverksamhet i andra former än som kan ske med anlitanande av posten till publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 176 000 kronor.

39:o) *Statens konsumentråd*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 80 och 81), som innebär en anslagshöjning av 10 900 kronor, av vilket belopp 4 800 kronor avser posten till reseersättning, 1 500 kronor pos-

ten till expenser och 4 600 kronor till följd av löneplansrevisionen m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens konsumentråd* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

40:o) **Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 81 och 82) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Statens konsumentråd hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor och anför till stöd härför följande.

För den statliga bidragsgivningen till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning står till konsumentrådets förfogande dels förevarande anslag å driftbudgeten dels vissa clearingmedel, vilka överförts till handels- och sjöfartsfonden att disponeras av rådet. Under den del av föregående budgetår, som konsumentrådet var i verksamhet, d. v. s. under tiden den 1 januari—den 30 juni 1957, har rådet beviljat bidrag för sammanlagt 482 000 kronor. Rådet beräknar att under innevarande budgetår utdela bidrag å sammanlagt ca 1 milj. kronor. Då riksstatsanslaget är begränsat till 400 000 kronor kommer sålunda under nästa budgetår av de överförda clearingmedlen att tagas i anspråk 600 000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1958/59 skulle under dessa förutsättningar av clearingmedlen återstå blott 400 000 kronor. Då bidragsramen för budgetåret 1958/59 förutsattes bli oförändrad, 1 milj. kronor, erfordras en höjning av det nuvarande riksstatsanslaget till 600 000 kronor.

Av konsumentrådets *petita* framgår, att rådet hittills beviljat bidrag till statens institut för konsumentfrågor med ca 250 000 kronor för bland annat vissa tvättundersökningar och till varudeklarationsnämnden med ca 80 000 kronor för bland annat information till allmänheten och detaljhandeln om varudeklarationer. Rådet har vidare lämnat bidrag till statens nämnd för byggnadsforskning, Skoindustriens forskningsinstitut, Svenska slöjdföreningen samt Kommitterade för formgivningsfrågor inom hantverk och småindustri.

Med hänsyn till det redovisade stora behovet av ökad konsumentvaruforskning och konsumentupplysning tillstyrker föredragande statsrådet uppräknade av förevarande anslag med 200 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker att anslaget för nästa budgetår höjes med 200 000 kronor, erinrar om att för bidragsgivningen till här ifrågavarande ändamål även står till förfogande vissa till handels- och sjöfartsfonden överförda clearingmedel.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

41:o) **Bidrag till varudeklarationsnämnden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42, s. 82—87) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 240 000 kronor.

Från och med budgetåret 1951/52, då varudeklarationsnämnden bildades, har statsbidrag årligen ställts till nämndens förfogande. För innevarande budgetår har såsom bidrag till verksamheten anvisats 185 000 kronor under anslaget till Bidrag till standardiseringsverksamheten (statsliggaren s. 949). Hädanefter torde statsbidraget till nämnden böra upptagas under förevarande anslagsrubrik.

Föredragande statsrådet tillstyrker ett av varudeklarationsnämnden genom Sveriges standardiseringskommission framfört yrkande om höjning av statsbidraget för nästa budgetår med 5 000 kronor.

Statsrådet framhåller, att genom flera utredningar har frågan aktualiserats om behovet av fortsatt kvalitetskontroll på skor och läder. Enligt statsrådets mening kan det knappast med fog göras gällande, att behov föreligger av att bibehålla en lagstadgad kvalitetskontroll på skor och läder. I enlighet med vad som föreslagits av de olika utredningarna i detta ämne är statsrådet av den uppfattningen, att författningsbestämmelserna på området — papp- och förtyngningsförfordningarna — bör upphävas och i likhet med flertalet remissinstanser finner statsrådet det lämpligt och önskvärt, att kvalitetsregleringen ersättes av varudeklarationer särskilt i fråga om skor. Statsrådet anser det emellertid inte påkallat att göra upphävandet av regleringen direkt beroende av tidpunkten för införandet av ett system av sådana varudeklarationer. Rimligt är dock att sko- och läderindustrierna beredes tillfälle att under en skälig övergångstid, förslagsvis två år, avvakta resultatet av pågående forskningsarbete rörande varudeklarationer och anpassa sig efter de nya förhållandena. Förordningarna bör därför sättas ur kraft först från och med den 1 juli 1960. Att för tiden dessförinnan ersätta pappförfordningen med en ny provisorisk författning synes statsrådet meningslöst.

Då det är önskvärt, att varudeklarationer för skor skall kunna införas så snart som möjligt, är det angeläget att det forskningsarbete, som i detta syfte bedrivs i varudeklarationsnämndens regi inom Garverinäringens forskningsinstitut, påskyndas och lämnas ekonomiskt stöd. Kostnaderna för arbetet har hittills bestritts av berörda industrier och av staten, som under hösten 1955 ställt 50 000 kronor till förfogande. Enligt uppgift från varudeklarationsnämnden kommer spørsmålet om finansieringen av det fortsatta forskningsarbetet att aktualiseras inom den närmaste tiden. För att arbetet inte skall draga långt ut på tiden och då det är av stort intresse ur konsumentsynpunkt att snarast möjligt få till stånd ett varudeklarations-system beträffande skor, är det motiverat att staten, liksom hittills, vid sidan av de medel som industrien ställer till förfogande, bidrager med ett skäligt belopp för det fortsatta forskningsarbetet. Statsrådet föreslår därför, att ett lika stort belopp som tidigare anslagits för detta ändamål, 50 000 kronor, nu beviljas under förevarande anslag.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning, att behov icke längre torde föreligga av att bibehålla en lagstadgad kvalitetskontroll på skor och läder. I likhet med de olika utredningarna i detta ämne anser utskottet skäl tala för att författningsbestämmelserna på området upphävas. Utskottet vill även i likhet med statsrådet och flertalet remissinstanser förorda, att denna kvalitetskontroll ersättes av varudeklARATIONER särskilt i fråga om skor.

I syfte att snarast möjligt få till stånd ett varudeklarationssystem beträffande skor tillstyrker utskottet, att staten, liksom hittills, vid sidan av de medel, som industrien ställer till förfogande, bidrager med ett belopp av 50 000 kronor för det fortsatta forskningsarbetet.

Utskottet har icke något att erinra mot att statsbidraget till varudeklarationsnämnden från och med nästa budgetår upptages under särskild anslagsrubrik.

Mot anslagsberäkningarna i övrigt och vad statsrådet i samband därmed anfört har utskottet icke heller något att invända.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till varudeklarationsnämnden* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 240 000 kronor.

42:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 87 och 88), innebärande en anslagshöjning av 111 400 kronor, varav 80 400 kronor avse löneplansrevisionen och 31 000 kronor till följd av att avsevärt ökade lokaler ställts till institutets förfogande med därav föranledda ökade kostnader för uppvärmning, belysning och städning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 067 600 kronor.

43:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 88 och 89), innebärande en av löneplansrevisionen föranledd anslagshöjning av 11 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 157 500 kronor.

44:o) **Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 89), innebärande en anslagshöjning av 2 000 kronor till följd av ökade uppvärmningskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

45:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 89—92) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 572 900 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nord* och *Johan Persson* (I: 102) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Lönsboda *m. fl.* (II: 82), hemställts, att riksdagen måtte besluta att höja förevarande anslag med 30 000 kronor till 602 900 kronor och att detta utökade belopp anslås till juiceforskning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 82.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 518 100 kronor.

Med hänvisning bl. a. till vad statsutskottet anfört (SU 10/1957 s. 21) beträffande ökat stöd åt forskningen rörande framställning av alkoholfria drycker av frukt och bär hemställer styrelsen för institutet för konserveringsforskning om medelsanvisning för igångsättande av dylik forskningsverksamhet. Styrelsen uppskattar de årliga driftkostnaderna till 30 000 kronor.

Den av institutet föreslagna forskningen rörande tillverkning av alkoholfria drycker av frukt och bär synes enligt vad handlingarna i ärendet utvisar främst avse utprovning av olika metoder för framställning ur råvaran av dylika drycker. Såvitt departementschefen har kunnat finna torde en verksamhet av den arten dock ligga något vid sidan av konserveringsforskningsinstitutets egentliga arbetsuppgifter enligt de av Kungl. Maj:t fastställda stadgarna. Å andra sidan äger institutet de organisatoriska och tekniska förutsättningarna för att kunna bedriva dylik forskningsverksamhet. Med hänsyn härtill och till värdet ur nykterhetsfrämjande synpunkter av att alkoholfria drycker saluföres i någorlunda rikligt urval och av god kvalitet har departementschefen i och för sig ingenting emot att institutet får i uppdrag att forska på detta område. Kostnadsfrågan har departementschefen likväl ansett böra ytterligare övervägas. Statens bidrag till institutets omkostnader är avtalsenligt maximerat till visst belopp, utgörande ett allmänt tillskott till expenser m. m. Även statsbidraget till löner är på visst sätt bundet i avtalet. Lämpligheten av att för medelsanvisning till särskilt ändamål gå utanför den i avtalet uppdragna ramen har departementschefen av olika skäl ansett kunna ifrågasättas; detta särskilt som departementschefen ej kunnat bortse från de ekonomiska intressen — departementschefen tänker härvid särskilt på trädgårdsnäringen och den privata konservindustrien — som kan vara förknippade med en intensifierad forskning på hit hörande område. Det synes departementschefen därför böra ankomma på institutet att i första hand söka få till stånd ifrågavarande särskilda forskning med anlåtande av privata bidrag och tillgängliga forskningsmedel såsom redan förekommer inom ramen för institutets normala verksamhet.

Anslagshöjningen utgör 54 800 kronor.

Utskottet. I sitt år 1957 av riksdagen godkända utlåtande nr 10, punkt 44, i anledning av då väckta motioner i hithörande ämne erinrade utskottet om att statens bidrag till institutet för konserveringsforskning reglerades enligt avtal. Det kunde således, framhöll utskottet, icke utan vidare göras gällande, att staten ensam skulle bestrida kostnaderna för den med forskningen på ifrågavarande område förenade verksamheten. Då alltså denna fråga förutsatte en samverkan mellan staten och institutet, ansåg sig utskottet icke berett förorda, att det för innevarande budgetår äskade anslaget under förevarande rubrik uppräknades i enlighet med yrkandet i de då föreliggande motionerna. Utskottet förväntade emellertid, att Kungl. Maj:t skulle låta närmare utreda denna fråga.

Enligt vad departementschefen nu framhållit har kostnadsfrågan ansetts böra ytterligare övervägas. Vid sådant förhållande och då, såsom i det föregående anförts, det icke bör åligga staten att ensam bestrida kostnaderna för ifrågavarande forskningsverksamhet, är utskottet icke berett biträda det motionsvis gjorda yrkandet.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 102 och II: 82, till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 572 900 kronor.

46:o) **Bidrag till institutet för optisk forskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 92), som innebär en anslagshöjning av 17 800 kronor, avseende dels omräkning av statstjänstemännens löner, dels avtalsenlig uppräkning av kostnaderna för pensionsavgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för optisk forskning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 117 900 kronor.

47:o) **Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 93), innebärande en anslagshöjning av 6 400 kronor till följd av avtalsenligt beslutade lönehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 108 400 kronor.

48:o) Delegationen för atomenergifrågor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 93), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Delegationen för atomenergifrågor* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

49:o) Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 93—103) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 112 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Wahlund* och *Eliasson* (I: 245) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.* (II: 295), i vilka hemstälts, att riksdagen måtte under tionde huvudtiteln i statsverkspropositionen till atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 92 000 000 kronor samt under Kapitalbudgeten: Handelsdepartementet till anläggningskostnader för Aktiebolaget Atomenergi anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aastrup* (I: 298) och den andra inom andra kammaren av herr *Dahlén* (II: 382), i vilka hemstälts *dels* att riksdagen vid sin behandling av anslagen till atomenergiprogrammet under tionde huvudtiteln skall besluta om en sådan omfördelning inom den av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsramen, att för tillverkning av tungt vatten kan disponeras ytterligare 1,5 miljon kronor utöver det belopp för nämnda ändamål, som av Kungl. Maj:t förordats, *dels ock* att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall framhålla angelägenheten av att erforderliga överenskommelser träffas om finansieringsmetod och organisationsform för tillverkning av tungt vatten inom landet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 245 och II: 382.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 63 500 000 kronor.

Sedan riktlinjerna för det svenska atomenergiprogrammet underställts riksdagens prövning år 1956, anvisades av 1957 års riksdag sammanlagt 72,5 milj. kronor till programmets fullföljande. Föregående års riksdag beslöt även införa en särskild energiskatt för täckande av kostnaderna för bland annat atomenergiprogrammet.

AB Atomenergi redogör i petitaframställningen för nästa budgetår för den planerade verksamheten. Denna innefattar en fortsatt utbyggnad av bolagets forskningsstation vid Studsvik, där den från USA inköpta materialprovningsreaktorn R 2 beräknas kunna tagas i drift omkring den 1 januari 1959. En anläggning för behandling av använt reaktorbränsle ingår också i ut-

byggnadsprogrammet för Studsviksstationen. Uppförandet har påbörjats av den föregående år beslutade kraftvärmereaktorn R 3 vid Ågesta, vilken bygges enligt avtal med Stockholms stads elverk för leverans av värme till stadsdelen Farsta i Stockholm och produktion av elkraft. Atombolaget framför vidare förslag om uppförande av ett uranverk med en kapacitet av 120 ton urankoncentrat om året. Dessutom föreslås en intensifierad experimentverksamhet beträffande metoder att framställa tungt vatten. Sammanlagt äskar atombolaget för nästa budgetår anslag med 138,1 milj. kronor, vilket innebär en höjning av innevarande års anslag med 74,6 milj. kronor.

Vattenfallsstyrelsen har för nästa budgetår äskat investeringsanslag till atomenergianläggningar med sammanlagt 42 milj. kronor, varav 22 milj. kronor till fortsatt uppförande av det föregående år beslutade atomvärmeverket Adam samt 20 milj. kronor till påbörjande av atomkraftverket Eva. Medelsanvisningen för innevarande budgetår till Adam-anläggningen utgör 2 milj. kronor.

Huvudlinjerna i de av AB Atomenergi och vattenfallsstyrelsen framlagda förslagen har tillstyrkts av delegationen för atomenergifrågor. Då delegationen utgått från att det första atomkraftverket knappast kommer att kunna färdigställas förrän till år 1964, har man räknat med en viss förskjutning i utbyggnaden av uranverket, vilket tillsammans med en viss beskärning av övriga äskanden nedbringt medelsbehovet under nästa budgetår till 116 milj. kronor för AB Atomenergi och till 20 milj. kronor för vattenfallsstyrelsen. Därjämte har delegationen förordat, att ett särskilt anslag på 4 milj. kronor anvisas till internationellt atomenergisamarbete.

För egen del anför departementschefen följande. Bakgrunden till statsmakternas tidigare fattade beslut beträffande det svenska atomenergiprogrammets inriktning och omfattning har utgjorts av önskemålet att skapa möjligheter till en ur många synpunkter angelägen ökning av självförsörjningen på energiområdet. Företagna utredningar har härvidlag klart ådagalagt, att atomenergien — sedan tillgångarna på vattenkraft tagits i anspråk — utgör den ojämförligt viktigaste inhemska energikälla, som kan tillgodose en fortsatt framtida ökning i energiförbrukningen. De nu föreslagna större projekten — uranverket och det första atomkraftverket — utgör därför icke blott de hittills största uppgifterna inom det svenska atomenergiprogrammet, utan representerar även de betydelsefullaste stegen i ett program för en aktiv svensk energipolitik. Departementschefen har med det anförda önskat framhäva betydelsen av att beslut nu fattas om påbörjande av dessa båda anläggningar.

Atomenergiens kvantitativt största bidrag kommer på längre sikt att lämnas inom elkraftsproduktionen. Vattenfallsstyrelsen har med instämmande av delegationen för atomenergifrågor pekat på att den senaste tidens stegrade utvecklingstakt beträffande elförbrukningen kan göra det nödvändigt att sätta in atomdrivna kraftverk i större skala redan under 1960-talets senare hälft. Med hänsyn härtill förordar delegationen ett omedelbart beslut om uppförande av det första atomkraftverket, det av vattenfalls-

styrelsen föreslagna Eva-projektet, vari enligt föreliggande samarbetsavtal skall ingå den av AB Atomenergi projekterade reaktorn R 4. Departementschefen biträder vad vattenfallsstyrelsen och delegationen anfört angående angelägenheten av detta projekt vid den nu aktuella anslagsavvägningen inom det totala atomenergiprogrammet och förutsätter, att arbetet bedrivs med sikte på verkets tagande i drift såvitt möjligt under år 1964.

Föregående års riksdag fattade beslut om byggande av två värmereaktorer, R 3 i Ågesta och Adam i Västerås. Vid anmälan av denna anslagsfråga anförde departementschefen bl. a. att dessa båda projekt icke var likvärda ur utvecklingsprogrammets synpunkt. R 3-reaktorn, som konstruerats för samtidig produktion av värme och elkraft, bedömdes på grund av sin högre arbetstemperatur ge de största erfarenheterna för de fortsatta utvecklingsarbetena inom landet, varför det var angeläget, att i första hand denna reaktor färdigställdes. Vid sidan härav borde i andra hand vattenfallsstyrelsens anläggning i Västerås komma till stånd så snabbt som personal- och tillverkningsresurser medgav. Delegationen för atomenergifrågor har anmält resultatet av de fortsatta utredningarna beträffande typvalet för de båda första värmereaktorerna. Departementschefen kan för egen del biträda delegationens slutsats, att den föregående år valda inriktningen bör fullföljas. Även om typvalet för de båda värmereaktorerna utfaller som nu förutsättes och därmed Adam kommer att ge mindre väsentliga utvecklingserfarenheter än R 3, vill departementschefen liksom föregående år förorda, att Adam-projektet fullföljes, då därigenom vattenfallsstyrelsen ges möjlighet till ett konkret arbetsprojekt på atomenergiområdet, där styrelsen i en nära framtid måste vara beredd för större insatser. Det synes departementschefen även värdefullt, att den svenska industrien genom att också ett andra värmeverk kommer till stånd får ökade möjligheter att tidigt förvärva erfarenheter av reaktortillverkning och reaktorkonstruktion.

Beträffande bränsleförsörjningen för det svenska atomenergiprogrammet förordar AB Atomenergi med instämmande av delegationen för atomenergifrågor, att beslut nu fattas om uppförande av ett uranverk med en årsproduktion av ungefärligen 120 ton uran. Verket har dimensionerats så att det nått och jämnt skall täcka det svenska behovet av atombränsle under 1960-talet. Departementschefen förordar, att målsättningen angående självförsörjning med atombränsle fullföljes och att därför i enlighet med delegationens förslag 10 milj. kronor anvisas för nästa budgetår till det föreslagna uranverket. En anläggning för behandling av utbränt atombränsle bör även uppföras till 1960-talets början, då dylikt material börjar produceras i våra atomreaktorer. Ett begynnelseanslag på 3 milj. kronor bör beräknas härför under nästa budgetår i enlighet med AB Atomenergis äskande. Till de nu aktuella frågorna inom atomenergiprogrammets råvarusida hör en intensifierad experimentverksamhet beträffande framställning av tungt vatten. Departementschefen förutsätter, att dessa arbeten fullföljes utan dröjsmål. De därför erforderliga anslagsmedlen, 1,5 milj. kronor, torde böra anvisas under nästa budgetår.

I betraktande av att de för atomenergiverksamheten äskade anslagen är för svenska förhållanden av betydande storlek vill departementschefen i likhet med delegationen för atomenergifrågor understryka, att den strängaste koncentration på de för det svenska programmet angelägnaste uppgifterna måste företagas. Med hänsyn härtill synes, utöver den nedskärning på 11,5 milj. kronor, som departementschefen ovan förordad beträffande uranverket, en ytterligare reducering med 14,6 milj. kronor böra företagas i AB Atomenergis anslagsäskanden för nästa budgetår. Beträffande anslagen till vattenfallsstyrelsen torde en motsvarande reduktion till ett anslagsbelopp på sammanlagt 15 milj. kronor för Adam- och Eva-projekten böra företagas. Chefen för kommunikationsdepartementet kommer senare att anmäla denna anslagsfråga.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat om ha statsmakterna år 1956 uppdragit riktlinjer för det svenska atomenergiprogrammet. Till programmet fullföljande anvisade föregående års riksdag ett sammanlagt belopp av 72,5 miljoner kronor.

I sin petitaframställning för nästa budgetår har Aktiebolaget Atomenergi äskat 138,1 miljoner kronor för den planerade verksamheten för nämnda budgetår. Delegationen för atomenergifrågor har tillstyrkt huvudlinjerna för atombolagets förslag men ansett medelstilledningen kunna minskas till 116 miljoner kronor. Denna anvisning har departementschefen ansett kunna begränsas till 112 miljoner kronor, vilket belopp i förhållande till löpande budgetår innebär en anslagshöjning av 48,5 miljoner kronor.

Bland de nu föreslagna större projekten märkes, såvitt avser tionde huvudtiteln, utförandet av ett uranverk med en årskapacitet av 120 ton uran-koncentrat. Utskottet delar departementschefens uppfattning om betydelsen av att beslut nu fattas om påbörjande av denna anläggning och tillstyrker, att ett begynnelseanslag av 10 miljoner kronor anvisas härför för nästa budgetår. Utskottet finner vidare angeläget, att den föreslagna anläggningen för behandling av utbränt atombränsle kommer till stånd och har icke något att erinra mot att härför nu anvisas 3 miljoner kronor.

Till de nu aktuella frågorna inom atomenergiprogrammet hör även åtgärder för framställning av tungt vatten inom landet. Atombolaget har bedömt ett belopp av 1,5 miljon kronor tillräckligt för fortsatt experimentverksamhet på detta område. Delegationen för atomenergifrågor har i sitt yttrande i ärendet uttalat, att, för att slutlig ställning skall kunna tagas till spörsmålet om svensk produktion av tungt vatten, resultatet av ytterligare någon tids experimentverksamhet bör avvaktas, varför delegationen funnit sig böra biträda atombolagets förslag i denna del. Departementschefen tillstyrker, att för angivna ändamål anvisas 1,5 miljon kronor. Jämväl utskottet biträder detta förslag. Erinras må i detta sammanhang, att såväl departementschefen som delegationen för atomenergifrågor framhållit, att de med experimentverksamheten på ifrågavarande område förenade arbetena böra fullföljas utan dröjsmål. Då utskottet även finner det angeläget, att frågan om

tillverkningen av tungt vatten inom landet bringas till sin lösning inom en relativt nära framtid, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t, därest så skulle befinnas behövt för att tillgodose detta önskemål, vidtager erforderlig omdisposition av förevarande anslag. Syftet i motionerna I: 298 och II: 382, såvitt nu är i fråga, torde härigenom bli tillgodosett.

I förberörda båda motioner har även yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla angelägenheten av att erforderliga överenskommelser träffas om finansieringsmetod och organisationsform för tillverkning av tungt vatten inom landet. Med hänsyn till vad utskottet i det föregående uttalat och då delegationen för atomenergifrågor understrukt vikten av att fortsätta överväganden i denna fråga komma till stånd, torde motionerna i nu berörd del icke böra påkalla någon riksdagens åtgärd.

Det av departementschefen i övrigt beräknade anslaget avses åtgå till täckande av utgifter för de arbeten och de anläggningar, om vilka beslut fattats tidigare år. Vad departementschefen härutinnan föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet vill framhålla, att enligt de av 1956 års riksdag uppdragna riktlinjerna för det fortsatta utvecklingsarbetet på atomenergiområdet hinder icke skulle möta för ett effektivt utvecklings- och konstruktionsarbete på detta område även inom det enskilda näringslivet. Utskottet förutsätter, att ömsesidig kontakt därvid upprätthålles mellan de statliga företagen och det enskilda näringslivet, så att onödigt dubbelarbete i möjligaste mån undviks.

I motionerna I: 245 och II: 295 har det ur redovisningstekniska och budgetmässiga synpunkter ansetts befogat att låta en viss del av det nu äskade anslaget å 112 miljoner kronor anvisas under kapitalbudgeten. I anslutning härtill har det föreslagits, att av anslaget ett belopp av 20 miljoner kronor upptages såsom ett särskilt investeringsanslag under kapitalbudgeten och resten, 92 miljoner kronor, anvisas på driftbudgeten.

Utskottet vill i anledning av de förenämnda motionerna framhålla, att de arbeten och anläggningar, som äro avsedda att bekostas av förevarande anslag, äro av speciell natur och i huvudsak att betrakta som utvecklingsarbeten. Det torde i dagens läge icke vara möjligt att bedöma, huruvida eller till hur stor del ifrågavarande investeringar kunna förväntas bli räntabla. I avvaktan på närmare erfarenhet härom synes det utskottet lämpligast, att hela det nu äskade anslaget uppföres på driftbudgeten. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att i den mån medel från förevarande anslag disponeras för investeringar i fasta anläggningar och andra objekt, vilka i atombolagets räkenskaper kunna uppföras som tillgångar, bolaget skall till staten avlämna skuldförbindelse å motsvarande belopp. Utskottet, som finner vad i förevarande motioner anförts vara värt beaktande, förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på omhandlade fråga och låter tillse, att allmänt vedertagna principer beträffande den budgetmässiga uppdelningen av anslaget iakttagas. Härigenom torde syftet i förberörda båda motioner bli tillgodosett. Med hänsyn till det anförda avstyrkas desamma.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 245 och II: 295 samt I: 298 och II: 382, sistnämnda båda motioner såvitt avser medeltilldelningen för tillverkning av tungt vatten, till *Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 112 000 000 kronor;

b) att förenämnda motioner I: 298 och II: 382, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

50:o) **Internationellt atomenergisamarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 103—105) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 850 000 kronor.

Delegationen för atomenergifrågor hemställer att för ändamålet anvisas ett särskilt förslagsanslag av 4 000 000 kronor under tionde huvudtiteln.

Det internationella samarbetet på atomenergiens område har under det senaste året tagit fastare former genom upprättande av IAEA samt särskilda samarbetsorgan inom ramen av såväl OEEC som Nordiska rådet. Eftersom de nu nämnda organen, i vilka Sverige är medlem, är av permanent karaktär, vill departementschefen förordna, att ett särskilt förslagsanslag uppföres för dessa ändamål från och med nästa budgetår. Frågan om Sveriges deltagande i de tidigare nämnda besluten inom OEEC kommer senare att underställas riksdagens prövning. Från anslaget bör även bestridas kostnaderna under nästa budgetår för Sveriges deltagande i FN:s andra internationella konferens om atomenergiens fredliga användning, som skall hållas i Genève. Beträffande anslagsberäkningen kan departementschefen biträda, vad delegationen för atomenergifrågor förordat med det undantaget, att anslagsbehovet på ca 150 000 kronor till IAEA:s rörelsefond, den s. k. working capital fund, torde få täckas från anslaget Vissa internationella organisationers rörelsefonder å kapitalbudgeten, fonden för förslag till statsverket. Frågan härom kommer att anmälas av ministern för utrikes ärendena.

Utskottet erinrar om att riksdagen numera under fonden för förslag till statsverket anvisat 150 000 kronor till Vissa internationella organisationers rörelsefonder. I särskilt utlåtande denna dag tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 59 angående godkännande av Sveriges anslutning till konventionen om upprättande av ett europeiskt bolag för kemisk behandling av bestrålat atombränsle (Eurochemic). Härav föranledda kostnader avses skola bestridas av förevarande anslag. Mot den verkställda beräkningen av detta anslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Internationellt atomenergisamarbete* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 850 000 kronor.

51:o) **Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 105 och 106), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

52:o) **Bidrag till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 106—112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hermansson m. fl.* (I: 52) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i *Uddevalla m. fl.* (II: 60), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor, varav 600 000 kronor till administrationsbidrag, dels att mellanskillnaden av ränteinkomsten mellan den av företagareföreningarna å statliga lånemedel tillämpade räntesatsen och 5 procent skall inlevereras till statsverket,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Torsten Andersson* och *Franzén* (I: 299) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i *Skegrie m. fl.* (II: 383), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor, varav 700 000 kronor till administrationsbidrag och 500 000 kronor som subventionsmedel,

dels en inom andra kammaren av herr *Stenberg* väckt motion (II: 299), vari hemställts, att riksdagen måtte till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för administrationskostnader för budgetåret 1958/59 anvisa 700 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Torsten Andersson* och *Franzén* (I: 300) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i *Skegrie m. fl.* (II: 384), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till *Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 60, I: 299 och II: 299.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 450 000 kronor.

Förevarande anslag är ett led i det statliga ekonomiska stödet till hantverk och småindustri. Detta stöd utgår nämligen i huvudsak via företagareföreningarna. Sålunda sker långivningen av statliga medel från det på kapitalbudgeten upptagna anslaget till Fonden för lån till företagareföreningar m. fl. på det sättet, att företagareföreningarna erhåller lån från staten och därefter i sin tur lånar ut dessa medel till de olika företagen. Även den statliga kreditgarantiverksamheten till förmån för hantverks- och småindustrieföretagen utövas genom förmedling av företagareföreningar såsom lokala organ. De bidrag som över nu förevarande anslag utgår till föreningarna är avsedda dels för deras administrationskostnader, dels som subventioner för **avskrivning av föreningarnas förluster** på låneverksamheten. Föreningarna uppbär även icke obetydliga belopp från landstingen.

Såsom *lån till företagareföreningar* har under Statens utlåningsfonder anvisats 3 milj. kronor å riksstaten för budgetåret 1956/57 och 4 milj. kronor för det nu löpande budgetåret. Å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 har såsom medelsanvisning av engångsnatur anslagits 30 milj. kronor till samma ändamål.

Företagareföreningarnas förtroenderåd har i skrivelse i september 1957 för det nu löpande budgetåret begärt ytterligare 30 milj. kronor i lånemedel. Denna hemställan har avstyrkts av kommerskollegium. För budgetåret 1958/59 föreslår kollegium upptagande under låneanslaget av 15 milj. kronor.

De allmänna medel — statliga lånemedel, subventioner och landstingslånemedel — som under årens lopp anvisats till företagareföreningarna och som är av sådan beskaffenhet, att de kan användas för låneverksamhet, uppgår till sammanlagt 62 milj. kronor, varav den 1 september 1957 49 milj. kronor hade utbetalats till föreningarna. Samtidigt hade föreningarna i sin tur till hantverks- och småindustrieföretag utanordnat lån å sammanlagt 36 milj. kronor, varjämte föreningarna bundit ytterligare uppskattningsvis 6 milj. kronor genom beslut om utanordning senare. Hos föreningarna den 1 september 1957 odisponerade lånemedel kunde alltså beräknas till 7 milj. kronor. Under tiden fram till den 1 juli i år förväntas omkring 3 milj. kronor återgå till föreningarna i form av amorteringar å utestående lån. Tillsammans härmed och med av stat och kommun redan anvisade men vid nämnda tidpunkt ännu icke till föreningarna utlämnade lånemedel — 13 milj. kronor — kunde de totala utlåningsresurserna, räknat för tiden den 1 september 1957 till budgetårets utgång, uppskattas till i runt tal 23 milj. kronor.

Med hänsyn till storleken av det belopp, som sålunda ännu under hösten 1957 var tillgängligt för utlåning, har departementschefen i likhet med kommerskollegium ej ansett ytterligare lånemedelsanvisning för budgetåret 1957/58 motiverad.

Medelsbehovet för utlåningsändamål under budgetåret 1958/59 är svårt att bedöma. Kungl. Maj:t har genom beslut den 20 december 1957 i anledning av ansökningar från företagareföreningarna beviljat lån å samman-

lagt drygt 6,5 milj. kronor. Fonden omfattar alltså för närvarande mellan 6 och 7 milj. kronor. Några framställningar från föreningarna om ytterligare tillskott finns icke nu inneliggande hos Kungl. Maj:t, och material saknas därför för en bedömning av lånemedelsutströmningen under den närmaste tiden. Det är tänkbart att en del av den nuvarande behållningen i fonden kommer att kvarstå orörd vid ingången av budgetåret 1958/59. I vart fall kan under nästa budgetår cirka 4 milj. kronor förväntas återgå till föreningarna i form av amorteringar å utestående lån.

Med hänsyn härtill och även till nödvändigheten att i nuvarande läge begränsa de statliga utgifterna finner departementschefen sig icke böra tillstyrka större lånemedelsanslag för nästa budgetår än 5 milj. kronor, vilket innebär en ökning med 1 milj. kronor jämfört med anslaget för innevarande budgetår. Departementschefen gör hemställan därom under vederbörande punkt å kapitalbudgeten.

Anslaget till företagareföreningarnas *administrationskostnader* är för innevarande budgetår upptaget med drygt 1 milj. kronor. För budgetåret 1958/59 anser kommerskollegium 500 000 kronor böra utgå till ändamålet.

Företagareföreningarnas sammanlagda administrationskostnader under nästkommande budgetår uppskattas till 2,7 milj. kronor. Härav täckes i runt tal 1 milj. kronor genom huvudsakligen bidrag från landstingen samt medlemsavgifter och inkomster av konsultationsverksamhet. Utöver dessa inkomster uppbär föreningarna ränteinkomster av sin utlåningsverksamhet. De statliga lånen till föreningarna är nämligen räntefria under två år och löper därefter med en räntesats — för närvarande 3,5 procent — som avsevärt understiger ränteläget på den allmänna kapitalmarknaden. Föreningarna har alltså möjlighet att vid sin utlåning stadga sådan ränta, att de får ej oväsentliga intäkter. I samband med anvisande av det särskilda tilläggsstatsanslaget å 30 milj. kronor förutsåg departementschefen även att ett lånemedelstillskott av den storleksordningen skulle komma att avsevärt förbättra föreningarnas inkomstläge.

Visserligen synes för närvarande en del föreningar i sin verksamhet icke kräva en efter marknadsläget avpassad utlåningsränta. Departementschefen vill emellertid erinra om att frågan om låneräntans storlek hos föreningarna behandlades av 1956 års riksdag. I anledning av ett uttalande från departementschefens sida i propositionen nr 197 anförde statsutskottet (utl. 223), att den anpassning av föreningarnas utlåningsränta efter marknadsläget, som förutsatts i propositionen, icke kunde anses strida mot syftet att genom den föreslagna engångsanvisningen å 30 milj. kronor såsom en stödåtgärd bereda småföretagarna lättnad i deras kreditvärigheter. Riksdagen anslöt sig härtill. Vidare må nämnas att företagareföreningarnas förtroenderåd i en i september 1957 utfärdad rekommendation till föreningarna uppmanat dessa att i sin utlåning som regel tillämpa samma ränta, vilken för närvarande gäller för industrigarantilån, eller 6,5 procent. Departementschefen har därför anledning att räkna med att föreningarna kommer att efter hand anpassa utlåningsräntan efter marknadsläget.

Med en utlåningsränta av 6,5 procent å utestående lånekapital skulle föreningarnas nettoränteinkomster under budgetåret 1958/59 uppgå till 2,1 milj. kronor. Detta belopp skulle alltså mer än väl förslå till den del av administrationskostnaderna, som icke kan täckas med övriga inkomster, samt lämna ett överskott, vilket kunde avsättas till avskrivning av eventuella förluster.

Tidigare har man närmast tänkt sig att föreningarnas nettoränteinkomster skulle användas huvudsakligen till avskrivning av förluster. Kommerskollegium har nu ansett lämpligare, att dessa medel tages i anspråk i första hand för täckande av föreningarnas administrationskostnader. Härigenom skulle enligt kollegiets åsikt möjligheter beredas föreningarna till en relativt långtgående självfinansiering, vilket skulle stämma väl överens med deras egenskap av ekonomiska föreningar.

Departementschefen kan helt ansluta sig till kommerskollegiets uppfattning och förordar alltså att anslaget till föreningarnas administrationskostnader i fortsättningen bedömes med utgångspunkt från att föreningarnas ränteinkomster — vilka i stort sett bör beräknas efter normal utlåningsränta — i första hand skall användas för att täcka sådana kostnader.

Vidkommande medelsbehovet för administrationskostnader under budgetåret 1958/59 må uppmärksammas, att storleken av föreningarnas låne-medelskapital — och därmed av ränteinkomsterna — varierar utan motsvarande möjligheter till variationer i administrationskostnaderna. Härtill kommer att flera föreningar, som ganska nyligen börjat sin verksamhet, måste räkna med tämligen små ränteinkomster under budgetåret. Slutligen måste, såvitt gäller från föreningarna redan utanordnade lån, vilka löper med en förhållandevis låg ränta, utrymme finnas för en viss smidighet i den ovan förutsatta övergången till en efter marknadsläget anpassad räntenivå. Med hänsyn härtill synes staten även för budgetåret 1958/59 böra övergångsvis lämna visst bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader. För egen del anser departementschefen en medelsanvisning av 200 000 kronor till ändamålet innebära en rimlig avvägning. Det förutsättes på samma sätt som hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om dispositionen av anslagsmedlen.

Summan av de *subventioner*, som utanordnats till föreningarna, uppgår efter avskrivningar till 1,8 milj. kronor, varjämte finns en den 1 januari 1958 med drygt 0,5 milj. kronor redovisad behållning av subventionsmedel under reservationsanslaget. För närvarande är alltså sammanlagt 2,3 milj. kronor tillgängliga för mötande av förluster i företagareföreningarnas låneverksamhet.

Kommerskollegium upplyser i petitaskrivelsen, att enligt en av företagareföreningarnas förtroenderåd verkställd undersökning låneförlusterna hittills har stannat vid 1,5 procent av föreningarnas utestående lånekapital. Ämbetsverket anför, att därest förlusterna även framdeles begränsar sig till denna procent, skulle behov icke föreligga av ytterligare subventionsmedel.

Då emellertid subventionsanslagen är ojämnt fördelade mellan föreningarna, och dessutom förlusterna under 1958 och 1959 troligen kommer att uppgå till en högre procent än för närvarande av de totala lånemedlen, föreslår kollegium anvisande för budgetåret 1958/59 av 1 milj. kronor i subventionsmedel.

Det är givetvis vanskligt att bedöma de framtida förlusterna å företagareföreningarnas utlåningsverksamhet. Den hittills redovisade förlustprocenten kan måhända — såsom kommerskollegium håller före — visa sig för låg. I så fall kan svårigheter uppkomma för föreningarna att få sina förluster täckta, framför allt beroende på att huvudparten av hittills anvisade subventionsmedel bundits med fasta belopp till föreningarna. Till grund för anslagstilldelningen har visserligen legat uppskattningar av den sannolika förlustrisken inom olika delar av riket, men utfallet kan komma att avvika härifrån med snedvridning som följd. För att undvika dylika ojämnheter i framtiden anser departementschefen sig böra förorda, att de subventionsmedel, som riksdagen i fortsättningen må komma att anvisa, får i viss utsträckning stå kvar under reservationsanslaget, intill dess de olika föreningarnas behov av medel för förlusttäckning kan med någon högre grad av säkerhet bedömas. Föreningarna bör sedan få hos Kungl. Maj:t i särskild ordning göra framställning om medelstilldelning för täckande av förluster, i den mån hos dem tillgängliga subventionsmedel och överskott av ränteinkomster visar sig otillräckliga härför.

I anslutning till vad nu uttalats anser departementschefen erforderligt, att subventionsmedelsposten för budgetåret 1958/59 uppföres med 500 000 kronor, vilket är 100 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

Anslaget i dess helhet bör sålunda beräknas till $(200\,000 + 500\,000 =) 700\,000$ kronor.

Utskottet. Under kapitalbudgeten har till företagareföreningarnas låneverksamhet för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 miljoner kronor. På av departementschefen anförda skäl torde en uppräknig av låneanslaget vara behövlig. I rådande samhällsekonomiska läge är utskottet icke berett förorda en så avsevärd höjning av anslaget, som föreslagits i motionerna I: 300 och II: 384. Däremot kan utskottet biträda departementschefens förslag, att anslaget höjes med 1 miljon kronor till 5 miljoner kronor. Förenämnda motioner avstyrkas alltså.

De bidrag, som över nu förevarande anslag utgå till företagareföreningarna, äro avsedda dels för deras administrationskostnader, dels som subventioner för avskrivning av föreningarnas förluster på låneverksamheten. Föreningarnas inkomster i övrigt utgöras av bidrag från landstingen samt medlemsavgifter och inkomster av konsultationsverksamhet.

Enligt hittills tillämpat tillvägagångssätt ha företagareföreningarnas nettoränteinkomster huvudsakligen avsetts till avskrivning av förluster. I lik-

het med kommerskollegium har departementschefen funnit det lämpligare, att dessa inkomster i första hand användas för att täcka föreningarnas administrationskostnader. Härvid har erinrats om att de statliga lånen till föreningarna efter en räntefri period av två år löpa med för närvarande 3,5 procent.

Enligt i propositionen lämnade uppgifter uppskattas företagareföreningarnas sammanlagda administrationskostnader för nästa budgetår till 2,7 miljoner kronor. Av detta belopp beräknas i runt tal 1 miljon kronor kunna täckas huvudsakligen genom bidrag från landstingen samt medlemsavgifter och inkomster av konsultationsverksamhet.

Med hänsyn till företagareföreningarnas stora betydelse för näringslivet finner utskottet synnerligen angeläget, att staten och kommunerna lämna stöd för att ekonomiskt möjliggöra föreningarnas verksamhet och för att därigenom skapa vissa garantier för att det av dem bedrivna arbetet förenas med samhällets intresse av en differentiering och utveckling av näringslivet framför allt på landsbygden. Utskottet är därför icke övertygat om möjligheten av att i fortsättningen helt slopa det statliga bidraget till föreningarnas administrationskostnader.

Genom att, såsom av det föregående framgår, räntesatsen för de statliga lånen till företagareföreningarna är i förhållande till nuvarande ränteläge relativt låg, synas föreningarna vid tillämpning av den nuvarande marknadsmässiga räntesatsen kunna tillgodogöra sig en icke obetydlig räntevinst. Att denna innebär ett väsentligt tillskott till föreningarnas ekonomiska resurser är uppenbart. En tillfällig sänkning av de statliga bidragen kan ur den synpunkten icke anses omotiverad.

En fara med att företagareföreningarna i alltför hög grad bliva beroende av ränteinkomster för sin verksamhet ligger däri, att föreningarna kunna stimuleras till att lägga förhållandevis större vikt vid sin utlåningsverksamhet än vid de mera primära uppgifterna, som böra vara upplysnings- och rådgivningsverksamhet. Kungl. Maj:t bör med uppmärksamhet följa utvecklingen härutinnan.

Beträffande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har departementschefen, med hänsyn till att nettoränteinkomsterna i första hand skola användas för att täcka företagareföreningarnas administrationskostnader, föreslagit, att statens bidrag till dessa kostnader, som för innevarande budgetår beräknats till drygt 1 miljon kronor, bestämmas till 200 000 kronor. Däremot föreslår departementschefen, att subventionsmedelposter uppräknas från nuvarande 400 000 kronor till 500 000 kronor. Det sammanlagda anslaget skulle alltså utgöra $(200\ 000 + 500\ 000 =) 700\ 000$ kronor.

Såsom departementschefen framhållit varierar storleken av företagareföreningarnas lånemedelskapital, och därmed av ränteinkomsterna, utan motsvarande möjligheter till variationer i administrationskostnaderna. Härtill kommer att flera föreningar, som ganska nyligen börjat sin verksamhet, måste räkna med tämligen små ränteinkomster under budgetåret. Utskottet delar också departementschefens mening, att, såvitt gäller från för-

eningarna redan utanordnade lån vilka löpa med en förhållandevis låg ränta, utrymme bör finnas för en viss smidighet i den förutsatta övergången till en efter marknadsläget anpassad räntenivå. Med hänsyn härtill finner utskottet det av departementschefen föreslagna bidraget till administrationskostnader vara alltför lågt. Utskottet vill därför förorda, att detta bidrag höjes med 200 000 kronor till 400 000 kronor. Då det med hänsyn till det statsfinansiella läget är nödvändigt att så långt möjligt är begränsa statens utgifter, anser utskottet en ökning av det totala bidraget till företagareföreningarna utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit icke böra ifrågakomma. Utskottet vill därför förorda en nedskärning av subventionsmedlen i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 200 000 kronor till 300 000 kronor. Härav följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna, såvitt de i fråga om medelsanvisningen och densammans uppdelning på posterna administrationsbidrag och subventionsmedel skilja sig från utskottets förslag.

Genom de förhållandevis hårda påfrestningarna för de mindre företagen, vilka ofta erhållit kreditstöd från företagareföreningar, kunna riskerna synas ha ökat och behovet av subventionsmedel därmed stigit. Emellertid bör det enligt utskottets mening i så fall vara möjligt att, i den mån det föreslagna beloppet på 300 000 kronor icke visar sig vara tillräckligt stort, låta en utfyllnad ske genom de räntevinster, som föreningarna synas kunna tillgodogöra sig. Eftersom också riskerna torde stå i proportion till låneverksamhetens omfattning bör en dylik utfyllnad med räntevinstmedel vara motiverad.

I motionen II: 299 framhålles, att föreningarnas lånerörelse ej längre bör vara föremål för subventioner från det allmännas sida, varför erforderliga avsättningar för täckning av förluster böra liksom tidigare ske av ränteinkomster. I anslutning härtill yrkas, att förevarande anslag uppföres med 700 000 kronor, vilket belopp uteslutande bör avses för bestridande av sådana omkostnader för föreningarnas rådgivande och konsultativa verksamhet, som icke äro att hänföra till lånerörelsen. Av det anförda följer, att utskottet icke delar denna uppfattning.

Av det anförda framgår vidare, att utskottet avstyrker yrkandet i motionerna I: 52 och II: 60 att, som täckning för den merutgift en höjning av administrationskostnaderna skulle medföra, företagareföreningarna skola till statsverket inleverera den del av ränteinkomsterna å de statliga lånen, som utgör mellanskillnaden mellan den av föreningarna tillämpade räntesatsen och 5 procent.

Utskottet förutsätter i likhet med departementschefen och på av denne anförda skäl, att de subventionsmedel, som riksdagen i fortsättningen må komma att anvisa, få i viss utsträckning stå kvar under reservationsanslaget, intill dess de olika föreningarnas behov av medel för förlusttäckning kan med någon högre grad av säkerhet bedömas. Såsom departementschefen framhållit böra föreningarna sedan få hos Kungl. Maj:t i särskild ordning göra framställning om medelstildelning för täckande av förluster, i den

mån hos dem tillgängliga subventionsmedel och överskott av ränteinkomster visa sig otillräckliga härför.

Beräffande anslaget till fonden för lån till företagareföreningar m. fl. samt de i samband därmed väckta motionerna I: 300 och II: 384 gör utskottet hemställan under punkt 7 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 63.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, med avslag å motionerna I: 52 och II: 60, I: 299 och II: 383, samtliga dessa motioner såvitt nu är i fråga, samt i anledning av motionen II: 299, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor;

b) avslå motionerna I: 52 och II: 60, i vad de avse inleverering till statsverket av viss del av ränteinkomster.

53:o) **Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 112 och 113) att dels till Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor, dels medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1957/58 beviljas med 5 000 000 kronor utöver tidigare medgivet belopp, dels ock medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1958/59 beviljas intill ett belopp av 20 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Kronstrand* och *Danmans* (I: 171) och den andra inom andra kammaren av herr *Stenberg m. fl.* (II: 194), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1958/59 beviljas med — i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 20 miljoner kronor — ett intill 25 miljoner kronor förhöjt belopp,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Domö* och *Arrhén* (I: 172) och den andra inom andra kammaren av herr *Gerhard Nilsson* i Gävle m. fl. (II: 195), i vilka hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att statsgarantier för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1958/59 beviljas intill ett belopp av 30 miljoner kronor,

dels ock förenämnda båda likalydande motioner I: 299 av herrar *Torsten*

Andersson och Franzén samt II: 383 av herr Hansson i Skegrie m. fl., i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1957/58 beviljas med 10 miljoner kronor utöver tidigare medgivet belopp.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 194, II: 195 och I: 299.

Kommerskollegium (skr. 8/10 och 9/10 1957) hemställer, dels att förevarande anslag höjes med 150 000 kronor för budgetåret 1958/59, dels att ramen för tecknande av statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag — vilken utgör 10 milj. kronor för budgetåret 1957/58 — måtte räknat redan från och med budgetåret 1957/58 bestämmas till 20 milj. kronor för år.

Såsom motivering för en uppräknig av anslaget erinrar kommerskollegium om att förevarande garantilåneverksamhet bedrivits sedan den 1 juli 1954 i allt väsentligt utan förluster. Den framtida förlustrisken är dock svårbedömbär, bland annat med hänsyn till ovissheten om den allmänna konjunkturutvecklingen. Garantilånen har emellertid karaktären av toppkrediter, varför man även vid ett oförändrat konjunkturläge måste räkna med en viss förlustmarginal. Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppskattas av kollegium till 250 000 kronor.

Den hittillsvarande ramen för garantigivningen, som från och med budgetåret 1954/55 utgjort 10 milj. kronor för år, har visat sig otillräcklig. Redan vid ingången av det nu löpande budgetåret förelåg sålunda anspråk på årets garantiram å sammanlagt 19,5 milj. kronor. En fördubbling av den nuvarande bemyndiganderamen att gälla redan från och med budgetåret 1957/58 är därför enligt kommerskollegium motiverad.

Företagareföreningarnas förtroenderåd har hemställt, att garantiramen för det nu löpande budgetåret höjes till 25 miljoner kronor.

Departementschefen framhåller, att anspråken på den statliga garantigivningen ökat under det senaste året. Under budgetåren 1954/55 och 1955/56 utnyttjades icke ramen helt, men redan vid ingången av budgetåret 1957/58 fanns hos kommerskollegium ansökningar inneliggande å sammanlagt belopp överstigande den löpande totala ramen. I början av oktober 1957 hade beslut meddelats avseende lån å tillhoppa över 5 milj. kronor.

För egen del anser departementschefen den statliga garantigivningen vara ett värdefullt komplement till företagareföreningarnas utlåningsverksamhet. Departementschefen vill dock erinra om att frågan om avvägningen mellan olika former av statligt stöd åt hantverk och småindustri för närvarande är föremål för utredning. Då emellertid garantiteckningen måste anses utgöra en i nuvarande läge ur såväl statens som företagarnas synpunkt ändamålsenlig stödförm, anser departementschefen sig böra tillstyrka att bemyndiganderamen för det nu löpande budgetåret ökas med 5 milj. kronor till 15 milj. kronor. Såvitt gäller budgetåret 1958/59 ansluter departements-

chefen sig till kommerskollegiets förslag och förordar alltså att garantiramen för nästa budgetår bestämmas till 20 milj. kronor.

I avvaktan på närmare erfarenheter av storleken av uppkommande förluster i lånegarantiverksamheten bör enligt departementschefen anslaget för budgetåret 1958/59 redovisas med oförändrat belopp.

Utskottet. Den hittillsvarande ramen för den statliga garantigivningen har från och med budgetåret 1954/55 utgjort 10 miljoner kronor. Anspråken på densamma ha emellertid ökat under det senaste året. Sålunda funnos redan vid ingången av budgetåret 1957/58 hos kommerskollegium ansökningar ineliggande å sammanlagt belopp överstigande den löpande totala ramen.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att denna garantigivning är ett värdefullt komplement till företagareföreningarnas utlåningsverksamhet. Med hänsyn till småföretagsamhetens beträngda kreditläge och de ökade anspråk, som av föreliggande ansökningar att döma ställas på garantigivningen, finner utskottet den av departementschefen föreslagna bemyndiganderamen för nästa budgetår otillräcklig. Utskottet vill därför i enlighet med yrkandet i motionerna I: 171 och II: 194 föreslå, att denna ram fastställs till 25 miljoner kronor. Vad beträffar bemyndiganderamen för innevarande budgetår finner utskottet sig böra biträda departementschefens förslag och avstyrker alltså motionerna I: 299 och II: 383, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 299 och II: 383, såvitt nu är i fråga, medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1957/58 beviljas med 5 000 000 kronor utöver tidigare medgivet belopp;

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 172 och II: 195 samt med bifall till motionerna I: 171 och II: 194, medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1958/59 beviljas intill ett belopp av 25 000 000 kronor.

54:o) **Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 55 och 56, s. 113 och 114), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,
att riksdagen må för budgetåret 1958/59 anvisa
a) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 55 000 kronor;
b) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor.

55:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 115 och 116) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 565 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 695 000 kronor. Sveriges standardiseringskommission hemställer, att anslaget höjes med 210 000 kronor till 905 000 kronor.

Härutöver äskas särskilt 72 000 kronor såsom bidrag till täckande av kostnaderna för ett internationellt möte i Stockholm i juli 1958.

Statskontoret framhåller, att en höjning av bidraget i hela den utsträckning, varom förslag framlagts, i nuvarande budgetära läge får anses utesluten. Den ifrågasatta medelförstärkningen bör begränsas till ett belopp, som — med utgångspunkt från föreliggande uppgifter rörande lönekostnadsstegringen — kan bestämmas till förslagsvis 25 000 kronor.

I det tidigare har förutsatts, att statsbidraget till varudeklarationsnämnden skall från och med budgetåret 1958/59 upptagas under särskild anslagsrubrik. Till följd härav bör förevarande anslag nedräknas med 185 000 kronor, utgörande till nämndens verksamhet för innevarande budgetår anvisat belopp.

Departementschefen föreslår, att anslaget ökas med 40 000 kronor såsom kompensation för de generella lönehöjningarna under åren 1957 och 1958 och 15 000 kronor såsom bidrag till täckande av ökade kostnader för standardiseringskommissionens internationella åtaganden.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt, att statsbidraget till varudeklarationsnämnden skall från och med budgetåret 1958/59 upptagas under särskild anslagsrubrik.

Mot den verkställda beräkningen av nu förevarande anslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 565 000 kronor.

56:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 116), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel

Sjöfartsverket

57:o) **Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 117—123) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 528 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 841 800 kronor.

Beträffande framlagt förslag att sjöfartsstyrelsen under nästa budgetår skulle övertaga ansvaret för vården och driften av isbrytarfartygen, vilket ansvar för närvarande åvilar marinförvaltningen, framhåller departementschefen för egen del att han, ställd inför det praktiska genomförandet av tanken på en överflyttning, icke blivit övertygad om att några egentliga fördelar skulle stå att vinna därmed. Några olägenheter ur synpunkten av en effektiv isbrytarberedskap har sålunda icke försports vid den nuvarande ordningen. En överflyttning torde icke heller kunna motiveras av kostnads-skäl. Det bör beaktas, att marinförvaltningen förfogar över ingenjörs- och varvpersonal med mångårig erfarenhet i fråga om isbrytarfartygen. Underhållet sker — efter vad det synes utan större olägenhet för förvaltningen — parallellt med underhållet av marinens egen båtmateriel, vilket skapar möjligheter till en rationell arbetsplanering. Härtill kommer, att sjöfartsstyrelsen vid ett övertagande av ansvaret för drifts- och underhållsfrågorna även i fortsättningen skulle i huvudsak bli hänvisad till de marina varven för arbetenas utförande. Under sådana förhållanden anser departementschefen sig icke böra biträda förslaget om överflyttning till styrelsen av ifrågavarande ärenden och om inrättande för ändamålet av en befattning som byrådirektör i Ae 24 och en befattning som byråingenjör i Ae 19.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en tjänst som ama-

nuens i reglerad befordringsgång på juridisk-sociala byrån omvandlas till en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21, en tjänst som tekniskt biträde i Ae 7 förändras till en tjänst som vaktmästare i Ae 8 samt en tjänst som expeditionsvakt i Ao 7 omvandlas till en tjänst som förste expeditionsvakt i Ao 8. Härigenom ökar medelsbehovet med 3 700 kronor.

I enlighet med styrelsens förslag bör två sjöfartsrådsbefattningar i Be 1 samt en byrådirektörsbefattning i Ae 26 överföras på ordinarie stat. Vidare torde en tjänst som byrådirektör i Ag 24 extra-ordinariesättas.

I fråga om styrelsens yrkanden i övrigt förordar departementschefen, att 7 000 kronor anvisas till anställning av tillfällig tryckeripersonal och 15 000 kronor till täckande av ökade kostnader för telefonväxeln. Då departementschefen i det följande ansett sig böra biträda styrelsens förslag om förlängning av sjömätningssäsongen och omläggning av vaktsystemet på vissa sjömätningssartyg, torde vidare uppräkningsbörja ske av posterna till avlöningar till icke-ordinarie personal och till särskilda löneförmåner med tillhopa 50 000 kronor.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. beräknas det ökade medelsbehovet till 573 000 kronor. För löneklassändringar slutligen föreslås uppräkningsanslaget med 38 200 kronor.

Utskottet. Beträffande det framlagda förslaget, att, såsom räknades med vid sjöfartsverkets inrättande, sjöfartsstyrelsen skulle övertaga ansvaret för vården och driften av isbrytarfartygen, vilket ansvar för närvarande åvilar marinförvaltningen, anser utskottet, att departementschefen anfört bärande skäl mot en sådan överflyttning. Utskottet biträder alltså departementschefens uppfattning i denna fråga.

Under en efterföljande punkt tillstyrker utskottet ett förslag om intensifiering av sjömätningssäsongen, medförande en kostnadsökning av 400 000 kronor, varav 103 000 kronor hänförs till sjöfartsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handels- och sjöfartens utskottets förhandlingar för den 3 januari 1958 anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 953 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 790 600
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	195 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	585 700
	Summa kronor 4 528 700

c) till *Sjöfartsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 528 700 kronor.

58:o) *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 123—125), innebärande dels att posterna till sjukvård m. m., till bränsle, lyse och vatten, till övriga expenser för eget behov, till sjökort och vissa publikationer samt till militärsjökort ökas med (3 000 + 20 000 + 30 000 + 45 000 + 3 000 =) 101 000 kronor, varjämte anslaget uppräknas med 25 000 kronor för att möjliggöra statistisk bearbetning av 1958 års lotssedlar ävensom 53 000 kronor i anledning av förordad förlängning av sjömätningssäsongen och omläggning av vaktsystemet, dels en inkomstökning med 1 000 kronor genom försäljning av sjömansrullor, får utskottet, under erinran om att anslaget höjes med 178 000 kronor, hemställa, att riksdagen må till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 057 700 kronor.

59:o) *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 125—129) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 21 675 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 933 600 kronor.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit bl. a. inrättandet av 7 nya lotstjänster i Ae 11 vid Mälarens, Dalarö och Landsorts lotsplatser. Departementschefen anser sig endast kunna tillstyrka en av dessa lotstjänster. Härigenom ökas medelsbehovet med 14 400 kronor.

Av *sjöfartsstyrelsen* förordad sammanslagning av Göteborgs och Vinga lotsplatser, vilken förutsattes genomförd med ingången av nästa budgetår, anser departementschefen sig med hänsyn till det ekonomiska utbytet på

längre sikt böra tillstyrka. Bland annat skapas förutsättningar för returlotsning mellan de båda lotsställena, vilket medför ett rationellare utnyttjande av den tillgängliga lotspersonalen och slopande av de väntetider för fartygen, som med nuvarande organisation icke kan undvikas. Härjämte möjliggör sammanslagningen indragning av vissa tjänster. Sålunda kan en tjänst som överlots undvaras från och med den 1 juli 1958, innebärande en utgiftsminskning med 16 200 kronor. Vidare kommer under den närmaste femårsperioden fyra tjänster som lots i Ao 11 att successivt kunna indragas i samband med att vederbörande befattningshavare uppnår pensionsåldern. Ifrågavarande tjänster torde från och med nästa budgetår föras på övergångsstat. Vid sammanslagningen avses personalen på Vinga bli omstationerad till Göteborg. Till följd av ändrad ortsgrupp kommer därvid lönekostnaderna att stiga något. Härav betingad anslagsökning beräknas enligt styrelsens förslag till ca 24 000 kronor.

Styrelsens yrkande om höjning av utbildningsarvodena till lotselever från 420 till 525 kronor i månaden anser departementschefen sig böra tillstyrka. Den härav föranledda utgiftsökningen uppskattas till 17 500 kronor. Förslaget om utökad ledighet för landfyrpersonalen synes departementschefen böra prövas i annat sammanhang. Därest resultatet av denna prövning kommer att medföra ökade utgifter för staten, förutsätter departementschefen att vederbörande anslagspost, vilken är förslagsvis betecknad, får överskridas med härför erforderligt belopp.

Posten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal bör med hänsyn till höjda arvoden och ersättningar samt den i övrigt väntade ökade belastningen uppräknas med 544 000 kronor. För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen torde ytterligare 2 158 200 kronor anvisas.

I detta sammanhang omnämnes, att en höjning för närvarande överväges av de bidrag till det statliga lots- och fyrväsendet, som sjöfarten har att erlagga i form av lotspenningar, samt fyr- och båkavgift. Höjningen syftar till att kompensera för den kostnadsutveckling som ägt rum sedan 1952, då de nuvarande avgifterna bestämdes.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka den av sjöfartsstyrelsen förordade sammanslagningen av Göteborgs och Vinga lotsplatser.

Utskottet tillstyrker vidare de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för lots- och fyrstaten och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och vad departementschefen i samband därmed anført.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, som föranledes av

vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958 anförst;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 579 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 995 300
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 923 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 177 400
Summa kronor	21 675 500

c) till *Lots- och fyrstaten*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 21 675 500 kronor.

60:o) **Lots- och fyrstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 129—131), innebärande en anslagshöjning av 598 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lots- och fyrstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 5 576 500 kronor.

61:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 131—133) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för fartygsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Fartygsinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 229 900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 087 200 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anförst vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en befattning som kansli-bitråde i Ao 7 omvandlas till kontoristtjänst i Ao 9. I anledning härav uppräknas anslaget med ca 1 400 kronor.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. beräknas det ökade medelsbehovet till 141 300 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen för fartygsinspektionen och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för fartygsinspektionen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958 anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	645 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	412 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	162 000

Summa kronor 1 229 900

c) till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 229 900 kronor.

62:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 133), innebärande en anslagshöjning av 3 700 kronor, varav 700 kronor avse posten till bränsle, lyse och vatten samt 3 000 kronor posten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 176 600 kronor.

Sjöbefälsskolorna

63:o) **Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 134—136) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 773 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 578 300 kronor.

Departementschefen förordar, att posten till arvoden åt timplärare och ersättningar för tilläggstimmar ökas med 44 100 kronor. I övrigt tillstyrker departementschefen med hänsyn till redan genomförda arvodeshöjningar uppräknig av ersättningarna till skrivhjälp på rektorexpeditionerna med 3 000 kronor och av ersättningarna till extra lärare med 1 200 kronor. För

vikariatsersättningar och för arvoden till examensledare och examinatore beräknas det ytterligare medelsbehovet till 900 kronor. Till bestridande av kostnaderna för vissa kurser bör å staten för nästa budgetår anvisas 8 800 kronor.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneplansrevisionen m. m. och för uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare räknas för nästa budgetår med höjningar å respektive 134 700 och 2 400 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	872 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	756 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	150 300
	Summa kronor 1 789 400

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

Hyror och hyresersättningar	16 000
	Nettoutgift kronor 1 773 400

b) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 773 400 kronor.

64:o) *Sjöbefälsskolorna*: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 136), innebärande en anslagshöjning av 19 000 kronor, varav 16 000 kronor avser posten till bränsle, lyse och vatten samt 3 000 kronor posten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 73 100 kronor.

65:o) *Sjöbefälsskolorna*: **Materiel, böcker m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 136 och 137) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Königson m. fl.* väckt motion (II: 81) hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 135 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 60 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen har hemställt, att anslaget uppräknas med 140 000 kronor. Till stöd härför anföres att sjöbefälsskolornas undervisningsmateriel är i stort behov av modernisering och upprustning.

Departementschefen framhåller, att utredning för närvarande pågår genom särskilt tillkallade sakkunniga rörande sjöbefälsutbildningens organisation och vissa därmed sammanhängande frågor. Enligt direktiven skall bland annat undersökas möjligheterna att centralisera utbildningen, som nu är splittrad på fem särskilda skolor. Därvid kommer även att övervägas den av 1943 års sjöbefälssakkunniga förordade organisationen med en skola för högre fartygsbefälsutbildning samt överflyttning av den högre maskinbefälsutbildningen till de tekniska läroverken och av den lägre utbildningen till yrkesskolorna. Gällande undervisningsplaner och utbildningstidens längd avses även skola bli föremål för omprövning. I avvaktan på resultatet av utredningens arbete anser sig departementschefen icke böra för nästa budgetår tillstyrka någon höjning av förevarande anslag.

Utskottet. I avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande sjöbefälsutbildningens organisation och vissa därmed sammanhängande frågor anser sig utskottet i likhet med departementschefen icke berett tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Den i ämnet väckta motionen avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 81, till *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

66:o) *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 137), innebärande en anslagshöjning av 200 kronor, som föranledes av de under år 1957 vidtagna höjningarna av timlärararvodena, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 8 500 kronor.

67:o) *Sjöbefälsskolorna: Navigationslärarkurs.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, s. 138) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 9 100 kronor.

Då med hänsyn till undervisningens behöriga gång vid sjöbefälsskolorna bristen på kompetenta navigationslärare ansetts böra snarast avhjälpas har Kungl. Maj:t genom särskilt beslut den 22 november 1957 bemyndigat sjöfartsstyrelsen att under år 1958 anordna navigationslärarkurs. I samband därmed har medgivits att för undervisningen under vårterminen må tagas i anspråk 13 140 kronor ur handels- och sjöfartsfonden. För täckande av kostnaderna för undervisningen under höstterminen föreslås att ett anslag av 9 100 kronor anvisas å riksstaten.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Navigationslärarkurs* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 9 100 kronor.

68:o) **Sjöbefälsskolorna: Praktisk lärarkurs.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 138 och 139) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

I likhet med tidigare bör den navigationslärarkurs, som avses skola komma till stånd under år 1958, åtföljas av en praktisk lärarkurs. Departementschefen beräknar medelsbehovet härför till 5 000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Praktisk lärarkurs* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

69:o) **Sjöbefälsskolorna: Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, s. 139 och 140) att till ifrågavarande ändamål för budgetår 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 13 500 kronor.

För deltagarna i den praktiska lärarkurs, som anordnades i anslutning till navigationslärarkursen härom året, föreskrevs, att arvode skulle utgå med 360 kronor för månad under den tid kursen pågick. För den nu ifrågasatta kursen förordar departementschefen, att månadsarvodet bestämmes till 450 kronor. Med hänsyn till att kursen beräknas pågå i fem månader och omfatta sex lärarkandidater bör anslaget uppföras med 13 500 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 13 500 kronor.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

70:o) Säkerhetsanstalter för sjöfarten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, s. 140—143) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 950 000 kronor.

Till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisas årligen anslag även på kapitalbudgeten. Anslaget där är för budgetåret 1956/57 upptaget med 400 000 kronor och för innevarande budgetår med 800 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att till säkerhetsanstalter för sjöfarten mätte för budgetåret 1958/59 anvisas på driftbudgeten 4 290 000 kronor och på kapitalbudgeten 1 660 000 kronor.

Det är, framhåller departementschefen, ett samhällsintresse av stor vikt, att säkerhetsanstalterna för sjöfarten underhålles och utbygges så att sjötransporterna runt våra kuster kan fortgå med största möjliga trygghet och snabbhet. Vid en av sjöfartsstyrelsen verkställd översyn har betydande utbyggnads- och moderniseringsbehov konstaterats såväl i fråga om fasta säkerhetsanordningar som båtmateriel. Detta gäller i särskild mån farvattnen längs norrlandskusten. Även i fråga om sjöfartsverkets lokaler och tjänstebostäder kräves en upprustning, för att dessa skall fylla rimliga krav på modern standard. Under hänvisning till de föreliggande bristerna framlade sjöfartsstyrelsen i fjolårets petitaskrivelse vissa planer för upprustning, modernisering och effektivisering av verkets materiella resurser. Med hänsyn till nödvändigheten att i möjligaste mån begränsa investeringarna ansåg dock statsmakterna planerna icke böra genomföras i den takt som styrelsen förutsatt. En avsevärt ökad medelsanvisning kom likväl till stånd för innevarande budgetår. Sålunda uppräknades anslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten på driftbudgeten och kapitalbudgeten med tillhoppa 780 000 kronor till 2 750 000 kronor. Genom anslagshöjningen blev det bland annat möjligt att låta vissa företag av betydelse för trafiken längs norrlandskusten komma till utförande.

Med hänsyn till redovisade angelägna behov är departementschefen beredd att för budgetåret 1958/59 tillstyrka en ytterligare förstärkning av anslagsmedlen till säkerhetsanordningar för sjöfarten. Departementschefen föreslår sålunda, att de å driftbudgeten och kapitalbudgeten till ifrågavarande ändamål upptagna anslagen höjes med sammanlagt 850 000 kronor till 3 600 000 kronor. Av nämnda belopp bör 2 300 000 kronor anvisas på driftbudgeten och 1 300 000 kronor på kapitalbudgeten.

Därest riksdagen godtager vad som nu förordats förutsättes det få ankomma på sjöfartsstyrelsen att inom ramen härför närmare besluta om anslagens användning. Departementschefen förutsätter därvid att medel i första hand kommer att avsättas för redan pågående arbeten och anskaff-

ningar och att därefter utrymme skall beredas för de mest angelägna bland de av sjöfartsstyrelsen i petitaskrivelsen angivna nya projekten. Behovet av en förbättring av säkerhetsanstalterna utefter norrlandskusten bör i möjligaste mån tillgodoses. Därest kostnaderna för i programmet upptagna nya arbeten icke kan rymmas inom ramen för de under budgetåret tillgängliga medlen, synes departementschefen frågan om arbetenas påbörjande böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Förslaget om särskild medelsanvisning till materielanskaffning för vissa farleder anser departementschefen sig icke kunna biträda.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare understrukit angelägenheten av att medel anvisas, som möjliggör för sjöfartsstyrelsen att påskynda uppbyggnaden och moderniseringen av säkerhetsanstalterna för sjöfarten. Såsom departementschefen erinrat ökades medelsanvisningen för innevarande budgetår med tillhoppa 780 000 kronor. Departementschefens nu föreliggande förslag innebär, att de å driftbudgeten och kapitalbudgeten till ifrågavarande ändamål upptagna anslagen ytterligare höjas med sammanlagt 850 000 kronor till 3 600 000 kronor. Utskottet anser sig böra tillstyrka den förordade förstärkningen och har icke något att erinra mot att av nämnda belopp 2 300 000 kronor anvisas på driftbudgeten och 1 300 000 kronor på kapitalbudgeten.

Det torde såsom departementschefen förutsatt få ankomma på sjöfartsstyrelsen att närmare besluta om anslagens användning, varvid de av departementschefen härvid angivna riktlinjerna torde böra följas. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att sjöfartsstyrelsen i sin 10-årsplan rörande fasta säkerhetsanordningar framhållit angelägenheten av att de nuvarande utsjöfyrskuppen — där så är möjligt — successivt ersättas med fasta fyranläggningar. Byggnadskostnaden för en bemannad fast fyr har tidigare beräknats till 3,5—4 miljoner kronor. Enligt vad utskottet under hand inhämtat har emellertid denna kostnad genom nya rationaliseringsmetoder beträffande byggnadssättet kunnat nedbringas till 1,5—2 miljoner kronor och understiger därigenom avsevärt kostnaden för ett motsvarande fyrskipp. Härjämte är att märka, att de årliga kostnaderna för en sådan fyr, ca 100 000 kronor, utgöra endast hälften av årskostnaderna för ett fyrskipp. Då ett genomförande av detta förslag skulle innebära, förutom ekonomiska, även andra fördelar ur sjösäkerhetssynpunkt, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet.

Beträffande anslaget på kapitalbudgeten till säkerhetsanstalter för sjöfarten gör utskottet hemställan i särskilt utlåtande denna dag.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

71:o) **Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 143—145) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 79 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 98 200 kronor.

Till underhåll och drift av fiskefyrar beräknas 12 500 kronor. Till byggande av en fiskefyr på Norsholmen vid Fårö och till anskaffning av en mistsignalanläggning vid Gislövs fiskehamn beräknas tillhoppa 25 000 kronor. Likaså beräknas till täckande av uppkomna merkostnader för tidigare beslutade anläggningar ett belopp av 42 000 kronor.

Enligt av riksdagen tidigare godkända principer må efter prövning från fall till fall på sjöfartsstyrelsen överlätas drift och underhåll av sådana fyrar till ledning för fisket, vilka på grund av sin belägenhet måste anses erbjuda fiskareorganisationer eller enskilda fiskare särskilda svårigheter att själva svara för. Då förutsättningarna för ett dylikt arrangemang är förhållanden beträffande den i fjol beslutade fyranläggningen på Klövningarna, tillstyrker departementschefen styrelsens förslag om överflyttning av underhållet. Kostnaderna förutsättes därvid komma att belasta lots- och fyrstatens avlönings- och omkostnadsanslag.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 79 500 kronor.

72:o) **Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 145 och 146), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

73:o) **Statens isbrytarverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 146—148), innebärande en anslagshöjning av 214 200 kronor, som i huvudsak är föranledd av kostnadsstegringar samt höjda löner och arvoden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 322 600 kronor.

74:o) **Anskaffning av en ny statsisbrytare.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 148 och 149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

Anslaget avser medelsanvisning till statsisbrytaren Oden, som nyligen levererats av Wärtsilä-koncernen i Helsingfors (prop. 144/1955, SU 101/1955, Rskr 246/1955).

Enligt det av Kungl. Maj:t den 20 maj 1955 godkända leveranskontraktet mellan marinförvaltningen och Wärtsilä-koncernen utgör köpeskillingen för Oden exklusive framdrivningsmaskiner och viss annan utrustning 27 952 000 kronor.

Isbrytaren Odens framdrivningsmaskineri m. m. har i enlighet med vad som anförts i prop. 144/1955 anskaffats av marinförvaltningen från vissa företag i Sverige. Totalkostnaden för dessa anskaffningar uppgår till 14 048 000 kronor. De sammanlagda kostnaderna för det nya fartyget utgör sålunda ca 42 milj. kronor.

Under ifrågavarande anslag har hittills anvisats tillhopa 27 605 000 kronor, varav 13 557 000 kronor avser de två första dellikviderna enligt kontraktet med Wärtsilä-koncernen samt 14 048 000 kronor marinförvaltningens anskaffningar i Sverige.

Marinförvaltningen hemställer, att under anslaget för budgetåret 1958/59 anvisas 10 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker det äskade anslaget, som hänför sig till de dellikviderna, som enligt kontraktet med Wärtsilä-koncernen förfalla till betalning under nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anskaffning av en ny statsisbrytare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

75:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer. Kostnader för handelssjöfartens dirigerings.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 77 och 78, s. 149 och 150), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1958/59 anvisa

a) till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* ett förslagsanslag av 200 000 kronor;

b) till *Kostnader för handelssjöfartens dirigerings* ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

76:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 150—153) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 473 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Ståhl* väckt motion (II: 74) hemställts, att riksdagen vid behandlingen av tionde huvudtiteln punkt

Säkerhetsanstalter för sjöfarten måtte hos Kungl. Maj:t till nästa års riksdag begära förstärkning av anslagen till sjömätning vid såväl våra havskuster som våra insjöfarvatten, särskilt Vänern.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 176 000 kronor.

De sjömätningar som ligger till grund för de svenska sjökorten är av gammalt datum — i stor utsträckning från före 1900 — och tillfredsställer inte nutida krav. Det ofullständiga mätningssunderlaget utgör ett besvärande hinder för sjöfarten längs våra kuster. I vissa fall försvårar det eller till och med omöjliggör en ur risksynpunkt påkallad utbyggnad av de fasta säkerhetsanordningarna till sjöss. I likhet med sjöfartsstyrelsen anser departementschefen det därför vara synnerligen angeläget, att åtgärder vidtages för en effektivisering av sjömätningens verksamhet.

Sälunda torde medel böra anvisas för att möjliggöra en förlängning av sjömätningssäsongen från för närvarande fem månader till omkring sex månader per år. Kostnaderna härför uppskattas till 155 000 kronor, varav 80 000 kronor hänför sig till förevarande anslag och 75 000 kronor till styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Härjämte bör medel anvisas för den av styrelsen ifrågasatta omläggningen av vaktssystemet på vissa sjömätningsskutor, innebärande övergång under sommarmånaderna från två- till trevaktssystem på vissa skutor och från en- till tvåvaktssystem på vissa andra skutor. Omläggningen kommer att medföra en icke obetydlig kapacitetsökning. Till ändamålet beräknar departementschefen för nästa budgetår 53 000 kronor, varav 25 000 kronor belastar detta anslag och 28 000 kronor styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Utöver vad som nu förordats, tillstyrker departementschefen ökning med 80 000 kronor såsom kompensation för inträffade kostnadsstegringar och med 90 000 kronor för anskaffning av viss instrument- och apparatutrustning. Slutligen bör för renoverings- och reparationsarbeten på sjömätningsskutor anvisas ytterligare 20 000 kronor och för geodetiska fältarbeten ytterligare 2 000 kronor.

Genom de nu framlagda förslagen om upprustning av sjömätningen ökar för nästa budgetår medelsbehovet till denna verksamhet med sammanlagt 400 000 kronor, varav 297 000 kronor hänför sig till anslaget till mätningsskutor och rekognosceringsverksamhet och återstoden, drygt 100 000 kronor, till sjöfartsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Förevarande anslag föreslås alltså för budgetåret 1958/59 uppfört med $(1\,176\,000 + 297\,000 =)$ 1 473 000 kronor.

Utskottet. Vid sin behandling av motsvarande anslag föregående år framhöll utskottet, att det nuvarande osäkra hydrografiska underlaget för sjökorten innebar allvarliga olycksrisker. Det framstode därför för utskottet som en angelägenhet av vikt, att sjömätningens verksamhet intensifierades.

De av departementschefen nu framlagda förslagen om upprustning av

sjömätningen skulle för nästa budgetår öka medelsbehovet till denna verksamhet med sammanlagt 400 000 kronor, av vilket belopp 297 000 kronor hänföra sig till förevarande anslag. Härigenom skulle det bland annat bli möjligt att förlänga sjömätningssäsongen från för närvarande fem månader till omkring sex månader per år samt genom en omläggning av vaktsystemet på vissa sjömätningssartyg åstadkomma en icke obetydlig kapacitetsökning.

De av departementschefen nu föreslagna åtgärderna innebära alltså en ganska avsevärd förstärkning av sjömätningens verksamhet. Utskottet vill tillstyrka den härför äskade medelsanvisningen.

Med hänsyn till den stora eftersläpningen på här ifrågasvarande område, då det gäller såväl de svenska kust- och utsjöområdena som de segelbara inlandsvattnen, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t även i fortsättningen ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet.

Med vad utskottet i det föregående anfört torde syftet i den föreliggande motionen bli tillgodosett.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 473 000 kronor;

b) att motionen II: 74 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

77:o) **Nybyggnad av sjömätningssartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 153 och 154) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Till byggande av ett nytt sjömätningssartyg i stället för det utrangerade militära sjömätningssartyget Svalan anvisades för budgetåret 1956/57 under förevarande anslag 385 000 kronor (X ht 1956 p. 64). Den totala anskaffningskostnaden beräknades därvid till 1 155 000 kronor. Till följd av en ifrågasatt omprojektering av det planerade nybygget anvisades icke för innevarande budgetår ytterligare medel till ändamålet.

Enligt de av sjöfartsstyrelsen i årets petitaskrivelse redovisade beräkningarna skulle kostnaderna för det nya sjömätningssartyget, därest detta i enlighet med den ursprungliga byggnadsplanen dimensionerades för två mätningseenheter, komma att uppgå till 1 600 000 kronor, däri inberäknat utgifterna för vissa konstruktionsförbättringar. Vid en dimensionering av fartyget för fyra mätningseenheter beräknas kostnaderna stiga till 1 800 000 kronor. Då sålunda en fördubbling av kapaciteten medför en relativt sett så ringa kostnadsökning som 200 000 kronor, anser departementschefen sig i likhet med sjöfartsstyrelsen böra förorda det större alternativet. Utöver redan anvisade 385 000 kronor skulle därvid erfordras (1 800 000 — 385 000 =) 1 415 000 kronor. Enligt vad departementschefen under hand inhämtat kan

medelsanvisningen fördelas på tre budgetår, utan att fartygets färdigställande därigenom fördröjes. För budgetåret 1958/59 föreslår departementschefen anvisande till ändamålet av 400 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till de stora fördelar, som en dimensionering av fartyget för fyra mätningenheter skulle medföra, vill utskottet i likhet med departementschefen förorda detta alternativ. Mot det för nästa budgetår äskade anslaget har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Nybyggnad av sjömätningarfartyg* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

78:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten. Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 81 och 82, s. 154), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1958/59 anvisa

a) till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

b) till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

79:o) **Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 155), innebärande en anslagshöjning av 4 000 kronor till följd av att Sverige, som hittills erlagt medlemsavgift för sju andelar, från och med 1958 skall svara för åtta andelar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kronor.

Hamnar och farleder

80:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, s. 155 och 156) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Vid utgången av budgetåret 1956/57 förefanns en reservation av 3 962 537 kronor, varav 1 995 000 kronor icke disponerats.

Från detta anslag utgår bidrag i enlighet med bestämmelserna i kungö-

relsen den 10 augusti 1928 (nr 328) angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder. I § 3 av kungörelsen i dess nuvarande lydelse stadgas, att statsbidrag kan tilldelas handelshamnar med högst två tredjedelar och farleder med högst nio tiondelar av de beräknade byggnadskostnaderna enligt av Kungl. Maj:t fastställd arbetsplan. De av 1957 års riksdag godkända riktlinjerna för bidragsgivningen innebär, att ekonomiskt stöd åt hamnbyggnadsföretag endast bör komma i fråga, när hamnverksamheten icke kan förväntas bli ekonomiskt självbärande men anläggningen är motiverad t. ex. ur lokaliserings- eller beredskapssynpunkter eller med hänsyn till hamnens upplandsfunktioner.

Sjöfartsstyrelsen (skr. 27/8 1957) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 2 000 000 kronor. I skrivelsen begäres vidare, att sådan ändring vidtages i § 3 av ovannämnda kungörelse att statsbidrag även till handelshamnar skall kunna avse nio tiondelar av de godkända byggnadskostnaderna. Sjöfartsstyrelsen åberopar, att den ekonomiska insatsen för hamnanläggningar, som är motiverade främst ur lokaliserings- eller beredskapssynpunkter, vid nuvarande begränsning av bidragsandelen till två tredjedelar av byggnadskostnaderna, kan bli oskäligt betungande för hamnägaren.

Med hänsyn till den redovisade stora behållningen under anslaget anser departementschefen sig böra förorda en begränsning av medelstildelingen för nästa budgetår. Enligt vad departementschefen under hand inhämtat är det möjligt att sänka anslaget till 1 milj. kronor, utan att detta behöver föranleda rubbning i sjöfartsstyrelsens planer för bidragsgivningen under budgetåret 1958/59. — Styrelsens förslag om viss ändring i 1928 års bidragskungörelse kan departementschefen icke biträda.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, kommer framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande beträffande ett motionsvis väckt förslag om viss ändring i grunderna för statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

81:o) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 156 och 157) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med 500 000 kronor, avseende fördjupning av Toftösund.

I nuvarande budgetära läge anser departementschefen sig icke kunna till-

styrka sjöfartsstyrelsens förslag om medelsanvisning för nästa budgetår till fördjupning av Toftösund. För projekteringsarbeten bör enligt departementschefen i likhet med innevarande budgetår under anslaget anvisas 50 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om oförändrad medelsanvisning, får hemställa,

att riksdagen må till *Stalliga farledsarbeten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

82:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 157 och 158) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med 3 500 000 kronor.

De redovisade betydande anspråken å förevarande anslag motiverar enligt departementschefen i och för sig en uppräknig i enlighet med sjöfartsstyrelsens förslag. Å andra sidan har till följd av förskjutning i påbörjandet av vissa företag under anslaget uppkommit en rätt avsevärd behållning. Med hänsyn härtill och i avvaktan på resultatet av pågående överarbetning av 1944 års fiskehamnsutrednings betänkande föreslås att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat 3 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, som innebär oförändrad medelsanvisning, och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

83:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 158 och 159), innebärande en anslagshöjning av 35 000 kronor till följd av löneplansrevisionen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

84:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 159 och 160) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 700 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget uppräknas med 1 300 000 kronor till 2 000 000 kronor, att såsom hittills avräknas mot automobilskatte-medlen.

Med hänsyn till nödvändigheten att i rådande läge begränsa de statliga utgifterna, särskilt för ändamål av investeringsnatur, anser departementschefen sig icke kunna tillstyrka en större uppräkning av förevarande anslag än med 300 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppföres med 1 000 000 kronor, som i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 300 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Övriga sjöfartsändamål

85:o) Handelsflottans pensionsanstalt: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 160 och 161), som innebär en anslagshöjning av 11 500 kronor till följd av höjning av vissa arvoden i samband med löneplansrevisionen, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	35 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	25 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 000

Summa kronor 74 600

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
---	-------

Nettoutgift kronor 65 600

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 65 600 kronor.

86:o) *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 161 och 162), innebärande en anslagshöjning av 800 kronor, som avser delposten till lagsökningskostnader m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 8 400 kronor.

87:o) *Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 162—165) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Statens skeppsprovninganstalt: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 608 900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 558 400 kronor.

Departementschefen tillstyrker yrkandena om överförande å extra ordinarie stat av tre ingenjörstjänster och en kanslibiträdestjänst. Vidare föreslås att den nuvarande kassörsbefattningen i Ae 12 förändras till en kamrerarettjänst i Ae 17. I samband därmed torde det särskilda arvodet till biträde i administrativa och kamerala angelägenheter höra indragas. Den nu ifrågasatta organisatoriska omläggningen medför en utgiftsminskning med 900 kronor.

Till var och en av ordförandena i anstaltens styrelse och nämnd bör utgå särskilt arvode. Det sammanlagda medelsbehovet beräknas för budgetåret 1958/59 till 2 000 kronor. Vidare förordas att tjänstebestämmelsen avdelningsföreståndare från och med budgetåret 1958/59 ändras till avdelningschef. För löneklassändringar beräknas höjning med 6 100 kronor och för automatiska utgiftsökningar i samband med löneplansrevisionen m. m. 43 300 kronor.

Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt,

som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	68 900
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	2 000
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	99 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	368 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 000
	Summa kronor 608 900

c) till *Statens skeppsprovninganstalt*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 608 900 kronor.

88:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 165 och 166), innebärande en anslagshöjning av 10 500 kronor, varav 10 000 kronor avser posten till bränsle, lyse och vatten samt 500 kronor posten till bibliotek, hemställen utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt*: Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 102 600 kronor.

89:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: Utrustning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 166), som innebär medelsanvisning å 55 000 kronor för att kunna förse en vågalstrare vid anstalten med en vågdämpningsanordning, varvid förutsättes att det skall bliva möjligt att inom ramen för nämnda belopp bestrida kostnaderna för en studieresa till utlandet, som ansetts böra föregå installationsarbetena, hemställen utskottet, under erinran om att anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 55 000 kronor,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt*: Utrustning för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

90:o) *Statens sjöhistoriska museum*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 167 och 168) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens sjöhisto-

riska museum, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 274 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 229 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen att en amanuéstjänst omvandlas till en intendentsbefattning i lönegraden Ae 21. Merkostnaderna härför uppgår till 7 800 kronor.

Anslagsposten till sjöhistorisk undersökning föreslås höjd med 1 000 kronor. För löneklassändringar och löneplansrevisionen m. m. räknas med en anslagshöjning av 36 200 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum vidtaga den ändring, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	114 300
2. Avlöningar till icke ordinarie personal	125 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 900
	Summa kronor 274 000

c) till *Statens sjöhistoriska museum*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 274 000 kronor.

91:o) **Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 169 och 170), innebärande en anslagshöjning av 12 400 kronor, varav 500 kronor avser posten till reseersättningar, 5 000 kronor posten till bränsle, lyse och vatten samt 6 900 kronor posten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 54 800 kronor.

92:o) **Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 170), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 kronor.

93:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 170), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

94:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, s. 170 och 171) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 250 000 kronor.

Medicinalstyrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 200 000 kronor till 450 000 kronor. Styrelsen har därvid uppskattat antalet påmönstringar till 50 000, motsvarande frekvensen under år 1956.

På rekommendation från Nordiska rådet pågår utredning om fortsatt samarbete på hälsoväsendets område, såvitt gäller inrättande av en gemensam hälsotjänst för nordiskt sjöfolk. Frågan har varit föremål för överläggningar mellan representanter för de danska, finska, norska och svenska regeringarna i mars och september 1957. För Sveriges del torde ett förverkligande i full omfattning av rekommendationens tanke innebära, dels att de ombordanställda ej längre skall själva behöva vidkännas några kostnader för läkarundersökning, dels att skyldigheten att förete läkarintyg utvidgas till att avse anställning å svenska fartyg i *all* utrikesfart och ej — såsom för närvarande är fallet — vara begränsad till anställning å sådana svenska fartyg i utrikes fart, vilka skall avgå från Sverige. Det kan nämnas, att om ändring i sistnämnda avseende genomföres den hittills återstående största hindret för en svensk ratificering av den vid internationella arbetsorganisationens sjätte sjöfartskonferens i Seattle år 1946 antagna konventionen (nr 73) angående läkarundersökning av sjömän (jfr prop. nr 321/1947) skulle vara undanröjt.

Därest enighet kan vinnas om formerna för en sådan gemensam hälsotjänst m. m., som åsyftas i rekommendationen, håller departementschefen för sannolikt att Sverige kommer att ansluta sig härtill. Härav föranledd eventuell ökning av medelsbehovet förutsättes — därest riksdagen icke reser någon invändning häremot — få belasta förevarande anslag. Anslagsbe-

hovet för nästa budgetår synes departementschefen därför — såsom medicinalstyrelsen gjort — tills vidare böra bedömas efter samma grunder som för närvarande.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot att förevarande anslag må tagas i anspråk för bestridande av det ökade medelsbehov, som kan bli en följd av inrättandet av en gemensam hälsotjänst för nordiskt sjöfolk.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

95:o) **Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor. Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 99 och 100, s. 172 och 173), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1958/59 anvisa

a) till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* ett förslagsanslag av 70 000 kronor;

b) till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

96:o) **Understöd åt skärgårdsrederier.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 173—177) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 250 000 kronor.

Mellan Stockholms stad och Waxholms nya ångfartygs aktiebolag träffades den 20 juni 1957 en ny tilläggsöverenskommelse till 1952 års avtal. Be-
träffande innehållet i sistnämnda avtal hänvisas till proposition 163/1952.

Departementschefen anmäler, att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 september 1957 med stöd av 1957 års riksdags bemyndigande godkänt den mellan staden och Waxholmsbolaget den 20 juni 1957 träffade tilläggsöverenskommelsen ävensom lämnat i uppdrag åt chefen för handelsdepartementet att på Kungl. Maj:ts och Kronans vägnar till Stockholms stad lämna ut-
fästelse av innehåll att staten, utöver vad som följer av 1952 års avtal, skall såsom bidrag till bolagets trafik för ett vart av seglationsåren den 1 maj 1957—den 30 april 1958 och den 1 maj 1958—den 30 april 1959 till staden utgiva ett bidrag av 74 000 kronor, att utbetalas första gången senast den 31 juli 1958 och andra gången senast den 31 juli 1959. Tilläggs-
överenskommelsen har numera godkänts av samtliga de berörda parterna.

Departementschefen är angelägen att understryka, att utgångspunkten för Kungl. Maj:ts ställningstagande i subventionsfrågan nu liksom tidigare har

varit, att statens skyldighet, såvitt gäller skärgårdstrafikens ordnande, är begränsad till att sörja för att den bofasta befolkningens berättigade anspråk på förbindelser med fastlandet tillgodoses i rimlig utsträckning. Det har även förutsatts, att den nu träffade överenskommelsen ej skall verka prejudicerande för framtiden, utan att frågan om båttrafiken i Stockholms skärgård efter den 30 april 1959, d. v. s. när 1952 års avtal upphör att gälla, skall bli föremål för förutsättningslösa förhandlingar.

Vidkommande anslagsbehovet för budgetåret 1958/59 må erinras om att läget i subventionsfrågan vid tiden för riksdagens prövning härav förra året motiverade redovisning av de då anvisade medlen under särskild anslagsrubrik, Understöd åt båttrafiken i Stockholms skärgård. För nästa budgetår torde medel till skärgårdstrafiken upptagas under det tidigare anslaget, Understöd åt skärgårdsrederier, till vilket bör överföras den 30 juni 1958 kvarstående medel under anslaget för innevarande budgetår. Utgående härifrån och från den beräknade storleken av behållningarna under anslagen den 30 juni 1958 uppskattar departementschefen den för statens ekonomiska medverkan i båttrafiken erforderliga medelsanvisningen till 350 000 kronor. Hänsyn har härvid tagits till samtliga återstående utbetalningar för staten i anledning av 1952 års avtal och till den nya tilläggsöverenskommelsen.

Utskottet. Med stöd av ett av 1957 års riksdag lämnat bemyndigande har Kungl. Maj:ts godkänt en mellan Stockholms stad och Waxholms nya ångfartygs aktiebolag träffad ny tilläggsöverenskommelse till 1952 års avtal rörande ordnandet av kommunikationerna i Stockholms skärgård.

Kostnaderna för statens ekonomiska medverkan i ifrågavarande båttrafik beräknas för nästa budgetår till 350 000 kronor. Utskottet tillstyrker en medelsanvisning av nämnda storlek.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

97:o) **Bidrag till Suezkanaltrafikanternas organisation.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 177), som svarar mot det bidrag av 3 procent som Sverige genom medlemskap i SCUA förpliktat sig att lämna, får utskottet, under erinran om att motsvarande anslag för innevarande budgetår är uppfört med 90 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till Suezkanaltrafikanternas organisation* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Handel

98:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103, s. 177—179) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 686 400 kronor, därav 125 000 kronor skall utgöra särskild ersättning för budgetåret 1957/58.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 436 400 kronor.

Under hänvisning särskilt till den markanta ökningen i lönekontot sedan år 1954 har högskolan nu för en reglering av det statliga bidraget påkallat förhandlingar med staten. Dessa har ägt rum under sommaren 1957, därvid staten företrätts av särskilt tillkallad utredningsman. Parterna har enats om att en ökning av det årliga statliga tillskottet till handelshögskolan med 125 000 kronor från och med budgetåret 1958/59 är berättigad. Som kompensation för ökade kostnader under budgetåret 1957/58 skulle staten härjämte till handelshögskolan överlämna ett belopp av enahanda storlek, 125 000 kronor.

Det torde, framhåller departementschefen, föreligga ett allmänt intresse av att de ekonomiska förhållandena vid handelshögskolan regleras på ett sådant sätt, att undervisningen och forskningen där kan hållas på en nivå, jämförlig med den som upprätthålles vid universiteten och de övriga högskolorna. Departementschefen anser sig därför kunna tillstyrka, att staten medverkar till att täcka de utgiftsstegringar, som uppstått för handelshögskolan sedan 1954 års avtal träffades. Höjningen av det årliga statliga tillskottet bör dock avvägas så, att proportionerna mellan statens, Stockholms stads och handelshögskoleföreningens bidrag till högskolan ej i väsentlig mån ändras. Det av den särskilda utredningsmannen uppnådda förhandlingsresultatet, som avser tiden från och med den 1 juli 1957, finner departementschefen ur dessa synpunkter godtagbart.

Det är departementschefens mening att med de avtalslutande parterna sedermera träffa överenskommelse om den ändrade lydelse av 1954 års avtal, som betingas av vad som nu föreslagits.

Utskottet har på av departementschefen anförda skäl icke något att erinra mot att det årliga statliga tillskottet till handelshögskolan uppräknas. Utskottet vill därför tillstyrka, att statsbidraget för nästa budgetår höjes med 125 000 kronor och att som kompensation för ökade kostnader under innevarande budgetår ett belopp av enahanda storlek anvisas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 686 400 kronor, därav 125 000 kronor skall utgöra särskild ersättning för budgetåret 1957/58.

99:o) Bidrag till handelshögskolan i Göteborg. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, s. 180—185) att dels godkänna av departementschefen förordad huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1958/59, dels ock till Bidrag till handelshögskolan i Göteborg för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 709 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 583 100 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att redan nästa budgetår en biträdande lärartjänst inrättas i ämnesdelen administration. Befattningen bör i likhet med högskolans övriga biträdande lärartjänster tills vidare vara arvodesavlönad. Medelsbehovet härför beräknas till 21 334 kronor. Vidare föreslås höjning av speciallärarnas arvoden med 5 000 kronor. För löneklassändringar beräknas ytterligare 4 443 kronor och för löneplansrevisionen m. m. 85 321 kronor. Under innevarande budgetår är medel beräknade för ett vikariatslöneförordnande å professuren i rättsvetenskap. Då denna medelsanvisning icke är erforderlig under nästkommande budgetår bör avlöningsposten nedräknas med 29 304 kronor. Nettoutgiftsökningen för avlöningar skulle därmed uppgå till i runt tal 86 900 kronor.

I fråga om omkostnadsstaten tillstyrker departementschefen en uppräknings med 1 800 kronor för arbetsgivarebidrag till allmänna sjukförsäkringar samt med 8 400 kronor till expenser och 500 kronor till försäkringar. Vidare tillstyrkes förslaget om höjd medelsanvisning till underhåll av byggnaden och vissa inventarier med 1 500 kronor.

I fråga om styrelsens yrkanden om medelsanvisning för vissa utgifter av engångskaraktär finner departementschefen sig böra tillstyrka förslaget om ersättning till professor H. Dickson för rese- och flyttningskostnader i samband med tillträddande av befattning vid handelshögskolan. I enlighet med styrelsens förslag beräknas härför 6 291 kronor. — Departementschefen anser det vidare naturligt att högskolan i sin undervisningsverksamhet har tillgång till utrustning, som är ändamålsenlig och tekniskt sett i paritet med vad som användes inom företagsvärlden. En av bokföringsmaskinerna för undervisningsändamål — som anskaffades år 1930 — är nu försliten och omodern. Departementschefen tillstyrker en anvisning av 15 000 kronor för inköp av en ny maskin. — Styrelsens förslag om engångsanvisning av 7 500 kronor för underhåll och reparation av högskolebyggnaden biträder departementschefen och förordar också att bokhyllor får anskaffas för 1 200 kronor.

Ökningen av högskolans omkostnader skulle alltså komma att uppgå till 42 200 kronor, därav 30 000 kronor avser utgifter av engångskaraktär.

Anslagsposten till pensioner föreslås uppräknad med 2 000 kronor. Ökningen är av automatisk natur.

Enligt vad sålunda anförts skulle handelshögskolans utgifter för nästa budgetår stiga med 131 100 kronor.

Avkastningen av högskolans fonder, hyresinkomster och intäkter av elev-

avgifter upptages med oförändrat (75 000 + 15 000 + 500 =) 90 500 kronor. Det särskilda statsbidraget såsom kompensation för avskaffade obligatoriska elevavgifter bör likaledes utgå med oförändrat belopp 106 900 kronor.

För bestridande av de för nästa budgetår beräknade utgifterna å tillhoppa 975 100 kronor skulle, enligt vad nu föreslagits beträffande inkomsterna, ett belopp av sammanlagt 197 400 kronor stå till förfogande. Återstoden eller (975 100 — 197 400 =) 777 700 kronor bör i enlighet med gällande avtal täckas genom bidrag från Göteborgs stad och staten. Genom avtalets konstruktion kommer därvid stadens bidrag att begränsas till 175 000 kronor, och totala utgiftsökningen för nästa budgetår, 131 100 kronor, att fördela sig med 126 500 kronor på staten och med 4 600 kronor på Göteborgs stad. Eventuella utgiftsökningar i framtiden kommer vid ett bibehållande av det nuvarande avtalet att helt få täckas med bidrag från staten. De stegrade utgifterna i verksamheten synes emellertid till betydande del vara att hänföra till höjningen under de senaste åren av det allmänna löne- och kostnadsläget. Departementschefen anser att härigenom sådana väsentligt ändrade förhållanden numera föreligger, som enligt avtalet berättigar till förhandlingar om en reglering av stadens maximibidrag. Det är departementschefens avsikt att inom den närmaste tiden göra hemställan hos Kungl. Maj:t om bemyndigande att föranstalta om sådana förhandlingar. Därvid torde även böra upptagas frågan om ej en successiv utbyggnad av högskolans personalorganisation bör föranleda jämkning av stadens andel i kostnaderna för driften.

Utskottet har vid sin granskning av de av departementschefen verkställda beräkningarna under förevarande punkt icke funnit anledning till erinran. Den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen tillstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) godkänna följande huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1958/59:

Huvudstat

Utgifter

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	731 600
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	215 500
3. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	28 000
	<hr/>
	Summa kronor 975 100

Inkomster

1. Avkastning från högskolans fonder	75 000
2. Avgifter från de studerande m. m.	
a) Inflytande elevavgifter	500
b) Särskilt bidrag från staten	106 900

3. Hyresinkomster	15 000
4. Bidrag från Göteborgs stad	175 000
5. Bidrag från staten	602 700
	Summa kronor 975 100

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 709 600 kronor.

100:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 106, s. 186—188) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Den utrikeshandelsbefrämjande verksamhet, vartill bidrag utgår från förevarande anslag, är enligt departementschefens mening värdefull och bör bedrivas även i fortsättningen. Kostnaderna för verksamheten har hittills till huvudsaklig del täckts med medel från handels- och sjöfartsfonden. Departementschefen är emellertid i princip ense med kommerskollegium om att kontinuerligt återkommande utgifter av den karaktär det här är fråga om helst bör bestridas från anslag på riksstaten. Att så icke skett sammanhänger bland annat med tillgången av medel inom fonden samt det förhållandet att ytterligare erfarenhet behövt avvaktas för att med säkerhet bedöma den fortsatta omfattningen och inriktningen av handelssekreterarorganisationen. Numera torde sådan erfarenhet ha vunnits att det står klart, att institutionen bör bibehållas på längre sikt, åtminstone på vissa marknader, och det kunde sålunda i och för sig vara motiverat att nu ta ställning till den framtida finansieringen. Med hänsyn till angelägenheten av att i nuvarande statsfinansiella läge begränsa utgifterna över riksstaten torde dock den hittillsvarande fördelningen mellan riksstaten och fonden få bibehållas ännu något år. Departementschefen avser emellertid att till nästkommande statsverksproposition närmare överväga hithörande spörsmål.

För budgetåret 1958/59 bör anslaget alltså uppföras med oförändrat belopp, 500 000 kronor. Härav beräknar departementschefen till utrikeshandelsstipendier 30 000 kronor och till småindustrins exportråd och småindustrins exportbyrå 91 000 kronor. Återstoden av anslaget, 379 000 kronor, bör reserveras för handelssekreterareverksamheten. Det förutsättes liksom förut få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel. Därest så skulle erfordras, bör enligt departementschefen Kungl. Maj:t få göra jämkningar i medelstildelningen mellan olika ändamål.

Utskottet finner sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, som innebär oförändrad medelsanvisning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av medlen under ansla-

get ävensom att göra jämkningar i medelstildelningen mellan olika ändamål. Utskottet kommer framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande i anledning av ett motionsvis gjort yrkande om utvidgning av handelssekreterarorganisationen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

101:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 188 och 189), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

102:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 108, s. 190—201) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 7 323 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 202 300 kronor.

En av statens organisationsnämnd verkställd utredning har visat att en förstärkning av personalresurserna inom patent- och registreringsverket är nödvändig, om man skall kunna undvika en försämring av ämbetsverkets förmåga att fylla sina uppgifter gentemot den rättssökande allmänheten. De balanssiffror som erhållits från patentverket understryker detta förhållande. Särskilt i fråga om besvärsavdelningen och patentanmälningsavdelningarna visar siffrorna en successiv förlängning av behandlingstiden för inkommande ärenden. På besvärsavdelningen motsvarar balansen för närvarande ungefär det antal ärenden, som inkommer under ett och ett halvt år, och på patentanmälningsavdelningarna har antalet oavgjorda ansökningar vuxit med 3 000 under det senaste året och uppgår nu till omkring 37 000, motsvarande tre hela års avverkning. Mot denna bakgrund och den väntade ökningen i tillströmningen av ärenden finner departementschefen det angeläget att en höjning av handläggningskapaciteten snarast kommer till stånd.

För patentanmälningsavdelningarnas del föreslår departementschefen där för inrättande av en ny byråchefstjänst i lönegrad Be 1 och tre byrådirek-

försbefattningar, därav en i Ae 26 och två i Ae 24, samt två tjänster som förste byråingenjörer i Ae 23 respektive Ae 21. Genom denna personalförstärkning kan antalet patentanmälningsavdelningar ökas till sex, och totala antalet tekniska ledamöter å dessa avdelningar kommer att uppgå till 105. Samtidigt minskar varje avdelning i storlek från för närvarande tjugo till omkring sju ledamöter per avdelning, vilket såväl organisationsnämnden som verket funnit angeläget ur effektivitetssynpunkt. Departementschefen tillstyrker att biträdespersonalen vid patentanmälningsavdelningarna förstärkes med ett kanslibitråde i Ao 7 avsedd som föreståndare för avdelnings kansli och ett kontorsbitråde i reglerad befordringsgång. Departementschefen föreslår vidare, att ytterligare en teknisk ledamotsbefattning som byråchef i Be 1 inrättas å besvärsavdelningen. Ävenså bör — för att möjliggöra för avdelningen att arbeta på divisioner och därigenom nå en snabbare behandling av ärendena — en av ledamöterna förordnas till vice ordförande med särskilt befattningsarvode.

I fråga om administrativa och varumärkesavdelningen föreslår departementschefen för den ledamotsrotel å varumärkesbyrån, som sedan länge provisoriskt ingått i byråns organisation, inrättandet av en extra ordinarie byrådirektörsbefattning i 24 lönegraden. Med avseende å bolagsavdelningen tillstyrkes inrättandet av en kontoristbefattning i Ao 9.

I anledning av förslagen om indragning och omvandling av ett antal juristtjänster förordar departementschefen utbyte från och med nästa budgetår av två byråsekreterarbefattningar i Ao 19 respektive Ae 19 mot två tjänster som kansliskrivare i Ao 10. Befattningen i Ao 19 torde i samband därmed föras på övergångsstat och den motsvarande tjänsten i Ao 10 hållas obesatt, så länge innehavaren av befattningen i Ao 19 kvarstår i tjänst. Vidare föreslår departementschefen en genom ändrad uppläggning av arbetsrutinen möjlig indragning av fem juristtjänster i den reglerade befordringsgången.

Vidkommande det stora antalet yrkanden om ändrad lönegradsplacering har departementschefen ansett sig böra stanna vid att förorda sådana förändringar, som han ur verkets synpunkt bedömt vara mest angelägna och föreslår — i anslutning till vad chefen för civildepartementet förordat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen två förste byråsekreterare i Ae 23 till byrådirektörer i Ae 24, en byråsekreterare i Ao 19 till förste byråsekreterare i Ao 21, en föreståndare i Ao 7 till Ao 8, tre kanslibiträden i Ao 7 till kontorister i Ao 9 samt sex kontorsbiträden i Ao 5 till kanslibiträden i Ao 7.

Vad angår förslagen om ändrad anställningsform för viss personal, tillstyrker departementschefen, att en kansliskrivare i Ae 10 överföres på ordinarie stat. Vidare förordas, att tjänsten som kamrerare hos patentverket från och med nästa budgetår erhåller benämningen byråsekreterare.

Vad sålunda föreslagits medför en höjning av anslaget med 202 175 kronor. Löneplansrevisionen m. m. medför en automatisk utgiftsstegring med 887 390 kronor, medan för löneklassförändringar m. m. beräknas 31 235

kronor. Sammanlagt bör anslaget således uppföras med (6 202 300 + 202 175 + 887 390 + 31 235 =) 7 323 100 kronor. I personalförteckningen för patent- och registreringsverket bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Patent- och registreringsverket har i särskild framställning till Kungl. Maj:t föreslagit en höjning av vissa till verket inflytande avgifter. Ändring av grunderna för avgifternas storlek förutsätter lagändring. Förslag härom kommer att föreläggas årets riksdag i särskild proposition.

Utskottet. Den av statens organisationsnämnd verkställda utredningen synes ha givit vid handen, att en förstärkning av personalresurserna inom patent- och registreringsverket är nödvändig, därest en försämring av ämbetsverkets förmåga att fylla sina uppgifter gentemot den rättssökande allmänheten skall kunna undvikas. Utskottet finner sig böra tillstyrka av departementschefen i anledning härav framställda förslag till personalförstärkingar och omläggningar av personalorganisationen.

Departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Åberopande det anförda och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket vidtaga de ändringar, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 513 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 825 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	984 200

Summa kronor 7 323 100

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 7 323 100 kronor.

103:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 201—203), innebärande en anslagshöjning av 14 000 kronor, varav 10 000 kronor till bränsle, lyse etc., 6 000 kro-

nor till renhållning och städning, 4 000 kronor till telefonkostnader etc., 5 000 kronor till inköp av nya möbler och kontorsmaskiner m. m., 1 000 kronor till bokinköp och bokbindning samt 3 000 kronor till skrivmateriel, papper m. m., varjämte vid beräkningen av anslaget hänsyn tagits till en ökning av särskilda uppbördsmedel med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 193 500 kronor.

104:o) **Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 203), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

105:o) **Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 203 och 204), innebärande en anslagshöjning av 23 000 kronor, som avse i fråga om löneutgifterna dels det generella lönetillägg, som enligt gällande avtal för industritjänstemän skall tillämpas från och med den 1 januari 1958, dels normala ålders- och kvalifikationstillägg, samt i fråga om omkostnaderna höjda taxor för porto och telefon, hyreshöjning samt ökade revisionskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 153 000 kronor.

106:o) **Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 204), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

107:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 204 och 205), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

108:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 114, s. 205—209) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, dels ock till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 455 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 049 700 kronor.

Departementschefen tillstyrker inrättande av en kontoristtjänst i Ae 9 och beräknar medelsbehovet härför till 13 656 kronor. Vidare förordas att en förste byråsekreterare i Ae 21 och en byrådirektör i Ae 24 överföres till ordinarie stat.

Övriga utgiftsstegringar är huvudsakligen av automatisk natur och föranledda dels av löneplansrevisionen m. m., dels av att medel för understödsföreningsavdelningen beräknats för helt budgetår.

Departementschefens nu framlagda förslag innebär, att det å staten för försäkringsinspektionen beräknade beloppet för avlöningar och pensioner bör för budgetåret 1958/59 höjas med 338 200 kronor.

I fråga om omkostnadsstaten föreslås en sammanlagd ökning med 29 900 kronor. Särskilda uppbördsmedel upptages med oförändrat belopp, 7 600 kronor.

De i staten för försäkringsinspektionen ingående posterna kommer vid bifall till vad departementschefen föreslagit att ökas med sammanlagt 368 100 kronor till 1 433 900 kronor.

Under hösten 1957 har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande meddelat beslut om de ändringar i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, som föranletts av inspektionens övertagande av tillsynen över vissa understödsföreningar m. m. Med anledning av departementschefens tillstyrkanden i det föregående bör i personalförteckningen dels uppföras en förste byråsekreterartjänst i Ao 21 och ytterligare en byrådirektörstjänst i Ao 24, dels ock avföras motsvarande extra ordinarie tjänster.

För avsättning till försäkringsinspektionens fond bör anvisas summan av de bidrag till försäkringsinspektionen, vilka för nästa budgetår redovisas under inkomsttiteln Bidrag till försäkringsinspektionen, och det statsbidrag, som därutöver erfordras för understödsföreningsavdelningens verksamhet. Nyssnämnda inkomsttitel har i riksstatsförslaget för budgetåret 1958/59 upptagits med 1 150 000 kronor. Av beloppet beräknas 985 000 kronor vara bidrag från försäkringsbolagen och 165 000 bidrag från understödsföreningarna. Utgifterna för understödsföreningsavdelningen kan, vid bifall till vad departementschefen tidigare föreslagit, beräknas komma att belöpa sig till 455 300 kronor. Med hänsyn till att 15 000 kronor av föreningarnas bidragssumma skall anses utgöra understödsföreningsavdelningens andel av gemensamma kostnader för inspektionen erfordras till täckande av utgifterna ett

statsbidrag av (455 300 — 150 000 =) 305 300 kronor. Till fonden bör alltså avsättas sammanlagt (1 150 000 + 305 300 =) 1 455 300 kronor.

Utskottet tillstyrker de av departementschefen föreslagna personalförändringarna. Under erinran om att enligt beslut av förra årets riksdag försäkringsinspektionen från den 1 januari 1958 övertagit tillsynen av vissa understödsföreningar och stiftelser finner utskottet sig jämväl böra tillstyrka den verkställda beräkningen av nu ifrågavarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Stat

Utgifter

Avlöningar och pensioner:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	532 600	
2. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t	9 000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	439 700	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	155 600	
5. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	102 000	1 238 900

O m k o s t n a d e r:

1. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., <i>förslagsvis</i> ..	4 500	
2. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	4 000	
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	33 000	
4. Expenser, <i>förslagsvis</i>	84 000	
5. Hyror, <i>förslagsvis</i>	49 100	
6. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	28 000	202 600
	Summa kronor	1 441 500

Särskilda uppbördsmedel

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	600	7 600
	Nettoutgift kronor	1 433 900

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

c) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 455 300 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

109:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har förslagit riksdagen (punkt 115, s. 210—213) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 342 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 107 100 kronor.

Riksnämnden har i samband med den av 1957 års riksdag beslutade utbyggnaden av beredskapslagringen av olja ålagts nya arbetsuppgifter, vilka medfört behov av en kvalificerad tjänsteman med uppgift att handlägga och föredraga ifrågasvarande ärenden. Då arbetsuppgifterna förutsätter förhandlingsvana och hög grad av självständighet vill departementschefen biträda riksnämndens förslag att för detta ändamål inrättas en tjänst såsom byrådirektör i Ae 24. För registreringen av de oljelagringsskyldiga bör inrättas en tjänst som kontorist i Ae 9. Till revisionsbiträde vid kontrollen av oljelagringsskyldiga beräknar departementschefen 5 000 kronor.

Departementschefen biträder förslaget om överförande på extra ordinarie stat av en förste byråsekreterare i 23 lönegraden. Vidare torde — i överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — tjänsten som expeditionsvakt i Ao 7 uppflyttas i lönegrad till Ao 8 och i samband därmed erhålla benämningen förste expeditionsvakt.

Med hänsyn till den beslutade utredningen om översyn av riksnämndens organisation har vissa ledigblivna tjänster hos riksnämnden tills vidare icke återbesatts. Härigenom beräknas vissa besparingar uppstå å avlöningsanslaget under posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Bland annat behöves medel för nästa budgetår icke beräknas för en byrådirektörstjänst i Ao 24. Ett häremot svarande belopp torde få överflyttas till posten avlöningar till icke-ordinarie personal för bestridande av ersättning till en tjänsteman för planläggning av drivmedelsberedskapen och för handläggning av vissa beredskapsfrågor i övrigt på bränsle- och trafikområdena.

Den centrala handläggningen av kontrollen av riksnämndens beredskapslager handhaves förutom av en byråintendent i Ae 23 av en förrådskontrollant i Ag 16, vilken senare avlönas från anslaget till Omkostnader för statlig lagerhållning. Kostnaden för avlöning till förrådskontrollanten föreslås skola fr. o. m. nästa budgetår bestridas från riksnämndens avlöningsanslag.

Vid bifall till vad nu föreslagits ökar medelsbehovet för nästa budgetår med 64 700 kronor. För redan beslutade arvodeshöjningar torde posten till

arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra uppräknas med 3 300 kronor, och för löneklassändringar uppskattas det ökade medelsbehovet till 3 600 kronor. Slutligen bör på grund av löneplansrevisionen m. m. anslaget uppräknas med 163 600 kronor.

I personalförteckningen för riksnämnden bör uppföras en tjänst som byrådirektör i Ae 24 och en förste byråsekreterartjänst i Ae 23. Vidare bör en tjänst som expeditionsvakt i Ao 7 utbytas mot en tjänst som förste expeditionsvakt i Ao 8.

Utskottet tillstyrker de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningen och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Aberopande det anförda och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	271 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	27 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	883 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	160 600

Summa kronor 1 342 300

c) till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 342 300 kronor.

110:o) **Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116, s. 213 och 214), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 176 000 kronor.

111:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 117, s. 214—216) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 30 680 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 100 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 9 110 000 kronor. Riksnämnden har därvid beräknat ränte- och lagringskostnaderna till 7 840 000 kronor respektive 240 000 kronor. Utgångspunkten har därvid varit att 549 milj. kronor av krediten tages i anspråk. Genom viss utjämning och omfördelning av lagerhållningen räknar departementschefen emellertid med att dispositionen av krediten kommer att sjunka till omkring 500 milj. kronor. Med anledning härav torde räntekostnaderna komma att sjunka med ca 2,5 milj. kronor jämfört med riksnämndens beräkningar.

Såsom föreslagits under punkten Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar torde kostnaderna för avlöning till innehavaren av en tjänst såsom förrådskontrollant i Ag 16, vilken nu avlönas från förevarande anslag, fr. o. m. nästa budgetår böra bestridas från riksnämndens avlöningsanslag. Resekostnadsersättningar och traktamenten till nämnda tjänsteman torde dock alltjämt böra utgå från anslaget till **Omkostnader för statlig lagerhållning**. Någon omräkning av anslaget på grund härav torde icke böra ske.

Mot vad riksnämnden i övrigt föreslagit har departementschefen ej funnit anledning till erinran.

Till **omkostnader för statlig lagerhållning** bör sålunda för nästa budgetår anvisas (25 100 000 + 5 340 000 + 240 000 =) 30 680 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämes till 30 680 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 5 580 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 30 680 000 kronor.

Krisförvaltningen

112:o) **Avvecklingskostnader för statens priskontrollnämnd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 120, s. 219 och 220) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 243 av herrar *Lindblom* och *Axel Johannes Andersson* samt II: 293 av herr *Nihlfors m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag uppföres med 125 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 180 000 kronor.

Från anslaget bestrides dels avlöningskostnader för sådan övertalig personal vid statens priskontrollnämnd, som efter nämndens upphörande tills vidare beretts anställning inom främst statens pris- och kartellnämnd, dels avlöningskostnaderna för sådana tjänstemän, vilka innehar extra ordinarie tjänster vid statens krisorgan och vilkas tjänstgöring inom krisförvaltningen upphört utan att de för tillfället kunnat beredas någon fast placering eller anställning med ersättning i annan ordning (X ht 1957 s. 208).

Såsom anfördes under förevarande punkt i 1957 års statsverksproposition har vidare vid pris- och kartellnämnden ordnats en särskild beredskapsorganisation, vari ingår personal, som tidigare tillhört priskontrollnämnden men icke kunnat fast inplaceras i pris- och kartellnämnden. Ifrågavarande beredskapsorganisation skulle användas för en sådan skärpt prisövervakning, som i rådande läge kunde anses erforderlig. Det kunde vid tiden för framläggandet av propositionen icke bedömas hur länge en sådan beredskap skulle behöva upprätthållas. Det ansågs därför motiverat att tills vidare bibehålla förevarande anslag.

Läget i dag kan icke anses innebära samma risker för prisstegringar som för ett år sedan. Departementschefen förutsätter därför att den särskilda beredskapsorganisationen inom pris- och kartellnämnden efter hand skall kunna begränsas.

Från anslaget torde liksom hittills få bestridas även kostnaderna för avlöning åt extra ordinarie befattningshavare vid de statliga krisorganen, i den mån medel härför icke i annan ordning kan ställas till förfogande. Av ursprungligen inrättade 22 extra ordinarie tjänster vid de statliga krisorganen är numera endast 8 besatta, nämligen en byråchefstjänst i Ae 26, fyra byrådirektörstjänster i Ae 24, två förste byråsekreterartjänster i Ae 21 och en byråsekreterartjänst i Ae 19. Från förevarande anslag bestrides kostnaderna för avlöning — förutom till tre f. d. befattningshavare vid priskontrollnämnden, vilka ingår i den nyss nämnda beredskapsorganisationen — endast till en extra ordinarie tjänsteman vid de statliga krisorganen, nämligen till en f. d. befattningshavare vid statens handels- och industrikommission, vilken för närvarande tjänstgör vid kommerskollegiets elektriska byrå.

Med dessa utgångspunkter beräknar departementschefen medelsbehovet å anslaget för nästa budgetår till 150 000 kronor.

Utskottet vill erinra om att från förevarande anslag avlönas bl. a. vissa f. d. befattningshavare vid statens priskontrollnämnd, vilka vid nämndens avveckling den 31 december 1956 icke kunde beredas fast anställning. Enligt vad utskottet under hand inhämtat bestod ifrågavarande personal ursprungligen av 14 personer, däribland tre tjänstemän som innehava extra ordinarie tjänster vid de statliga krisorganen. Vid utgången av innevarande budgetår beräknas av nämnda personal, utöver förenämnda tre extra ordinarie tjänstemän, högst fem tjänstemän behöva avlönas från avvecklingsanslaget. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t låter tillse, att den återståen-

de personalen så snabbt ske kan överföres till andra statliga organ eller till privat tjänst. Utskottet delar alltså den uppfattning, som härutinnan kommit till uttryck i de föreliggande motionerna, såvitt nu är i fråga. Då emellertid, enligt vad utskottet inhämtat, det nu äskade anslaget, vilket innebär en minskning i förhållande till löpande budgetår med 30 000 kronor, är beräknat med hänsyn till en successiv alltefter förefintliga möjligheter betingad omplacering av ifrågavarande personal, anser utskottet icke tillrädligt att ytterligare reducera anslaget. Detsamma bör alltså för nästa budgetår uppföras med 150 000 kronor. Härav följer, att utskottet icke kan i anslagsfrågan biträda det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 243 och II: 293, såvitt nu är i fråga, till *Avvecklingskostnader för statens priskontrollnämnd* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

{ Diverse

113:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 121 och 122, s. 221) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1958/59 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 2 089 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 591 000 kronor.

114:o) **Bidrag till vissa internationella byråer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 221 och 222), innebärande en anslagsminskning av 5 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 27 600 kronor.

115:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, s. 222 och 223), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

116:o) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, s. 223 och 224), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 550 000 kronor.

117:o) **Turistpropaganda i Amerikas förenta stater.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 126, s. 224 och 225) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 104 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 52 000 kronor.

I april 1956 beslöt nordiska ekonomiska samarbetsutskottet att tillsätta ett specialutskott för att utreda frågan om ett närmare nordiskt samarbete beträffande turistinformationskontoren i Amerikas förenta stater. Specialutskottet, som fortsätter utredningsarbetet rörande inrättandet av ett gemensamt nordiskt turistinformationskontor i New York, har nu föreslagit en för Danmark, Finland, Norge och Sverige gemensam annonserings- och reklamkampanj på den amerikanska västkusten. Den årliga kostnaden för kampanjen har beräknats till 35 000 dollar, varav från vardera Danmark, Norge och Sverige 10 000 dollar och från Finland 5 000 dollar. Det förutsättes, att från intresserade trafikföretag skall erhållas bidrag med sammanlagt ytterligare minst 15 000 dollar, som i första hand skulle användas för utvidgning av verksamheten på östkusten.

Nordiska ekonomiska samarbetsutskottet har vid sammanträde i Oslo den 11 oktober 1957 beslutat att anbefalla en lösning av frågan i enlighet med det av specialutskottet framlagda förslaget.

I insikt om värdet av den ifrågasatta turistinformationsverksamheten biträder departementschefen samarbetsutskottets förslag och beräknar i statsbidrag för nästa budgetår 52 000 kronor, utgörande motvärdet till 10 000 dollar.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(52\ 000 + 52\ 000 =)$ 104 000 kronor. En förutsättning för utbetalning av anslaget bör vara, att i Danmark och Norge statsbidrag beviljas med motsvarande belopp. Som villkor för utbetalning av bidraget till den föreslagna nya turistvärvningskampanjen bör därjämte gälla att statsbidrag i Finland beviljas med motvärdet till 5 000 dollar och att bidrag erhålles från trafikföretag och andra intressenter med ett sammanlagt belopp motsvarande ytterligare minst 15 000 dollar.

Utskottet anser sig på av departementschefen angivna förutsättningar böra tillstyrka den äskade medelsanvisningen, som innebär en anslagshöjning av 52 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 104 000 kronor.

118:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 127, s. 225—228) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 10 300 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Norling m. fl.* (I: 175) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson i Stockholm m. fl.* (II: 198), hemställts, att riksdagen måtte besluta att till avsättning till Fonden för idrottens främjande för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 16 906 850 kronor samt att därutöver ett belopp som motsvarar ett anslag av tio kronor per år och aktiv medlem ställes till de lokala idrottsföreningarnas förfogande.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 198.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 000 kronor.

I inkomna framställningar om bidrag för nästa budgetår har äskats medel, som avsevärt överstiger det nuvarande anslagsbeloppet. En väsentlig höjning av bidragssumman är därför i och för sig önskvärd. Med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge begränsa de statliga utgifterna, är det dock, framhåller departementschefen, icke möjligt att ens tillnärmelsevis biträda alla de framförda önskemålen. Departementschefen erinrar om att anslaget från så sent som budgetåret 1954/55 höjts med ej mindre än 2 milj. kronor och för det nu löpande budgetåret är upptaget med 10 milj. kronor. Vidare erinras om att av anslaget för innevarande budgetår ej oväsentliga belopp avses komma att tagas i anspråk för engångsändamål, bl. a. för pågående ombyggnad av Stockholms stadion, som — med hänsyn till vad departementschefen anmäler i det följande — ej kommer att belasta anslaget för nästa budgetår. Redan oförändrad medelsanvisning skulle sålunda innebära en god förbättring av medelstillgången. Departementschefen vill likväl — såsom ett positivt uttryck för sin uppfattning, att idrottsrörelsen på grund av sin betydelsefulla verksamhet förtjänar ett värdefullt stöd av statsmakterna — förorda att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 300 000 kronor, vilket är dubbelt så mycket som den förra året beslutade höjningen.

Beträffande den i det tidigare redovisade särskilda framställningen om medelsanvisning till VM-tävlingarna i fotboll har undersökts möjligheterna för Aktiebolaget Tipstjänst att under innevarande år anordna en extra tipsomgång. Det har därvid konstaterats att en extra tävlingsvecka skulle kunna hållas i juni i år efter den normala tipssäsongens avslutning. För riksdagens kännedom torde nu få erinras, att Kungl. Maj:t den 16 maj 1957 på

föredragning av dåvarande konsultativa statsrådet Lindell förordnat, att därest en extra tipsomgång kommer att anordnas sommaren 1958 skall 300 000 kronor av statens andel av vinstmedlen få användas till bestridande av vissa kostnader i samband med VM-tävlingarna.

Vidkommande stadionstyrelsens framställning har departementschefen ansett ytterligare statsbidrag till ombyggnadsarbetena böra övervägas. Riksdagen uttalade visserligen förra året, att det borde undersökas om icke stadion i annan ordning än medelst ianspråktagande av idrottsanslaget skulle kunna finansiera återstoden av byggnadskostnaderna. Vid behandlingen av frågan har departementschefen dock blivit övertygad om att även för nästa budgetår ett visst tillskott av statsmedel är oundvikligt, för att arbetena med uppförande av den nya fondläktaren skall kunna slutföras i tid för de planerade europamästerskapstävlingarna i fri idrott under sommaren 1958. Riksidrottsförbundet har också tillstyrkt fortsatt medelsanvisning till stadionbygget från idrottsfonden, men därvid utgått ifrån att icke behovet av medel för andra ändamål, som regelmässigt åtnjuter stöd från fonden, blir eftersatta. Med hänsyn härtill och till riksdagens ställningstagande i anslagsfrågan förra året har departementschefen i fråga om sättet för medelsanvisningen övervägt möjligheterna att bekosta även statens bidrag till de avslutande arbetena i stadion ur nettointkomsten av den förutsatta extra tipsomgången. Stadionstyrelsens framställning ligger för närvarande under saklig prövning i handelsdepartementet, och avkastningen av en extra tipsomgång är svår att bedöma på förhand. Departementschefen har likväl anledning att räkna med att oundgängligen erforderliga medel till fullföljande av arbetena i stadion i vart fall kommer att kunna rymmas inom överskottet av den särskilda tipsomgången. I enlighet härmed är det departementschefens avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t, att överskjutande belopp av statens andel i nettovinsten av denna extra tipsomgång skall tillföras idrottsfonden för att sedan ur fonden på vanligt sätt disponeras för med fonden avsedda ändamål, däribland för stadionbygget i den utsträckning Kungl. Maj:t vid sin prövning av ärendet kan finna skäligt. Härigenom anser departementschefen sig ha tillgodosett såväl riksdagens som riksidrottsförbundets uttalade önskemål, att de fortsatta kostnaderna för stadionbygget ej skall medföra inskränkning i möjligheterna att ur fonden lämna bidrag till olika idrottsändamål, som regelmässigt åtnjuter stöd därifrån.

Till utskottet har under hand överlämnats en av statssekreteraren i handelsdepartementet undertecknad *promemoria* av följande innehåll:

Tipssäsongen omfattar i allmänhet 43 tävlingar och upphör i början av juni vid avslutande av de svenska fotbollsserierna. Under större delen av sommaren saknas sedan underlag för ytterligare tipstävlingar.

Sedan det konstaterats vid underhandskontakt med Aktiebolaget Tips-tjänst, att en extra tipsomgång kan anordnas i samband med VM-tävlingarna i fotboll i juni 1958, har i årets statsverksproposition, tionde huvudtiteln, p. 127, s. 227, för riksdagens kännedom meddelats, att Kungl. Maj:t den 16 maj 1957 förordnat, att därest en extra tipsomgång genomföres i juni

1958 300 000 kronor av statens andel av vinstmedel skall få användas till bestridande av vissa kostnader i samband med VM-tävlingarna i fotboll. Samtidigt anmälde handelsministern för riksdagen sin avsikt att sedermera hemställa till Kungl. Maj:t om bemyndigande att låta överskjutande belopp av statens andel i nettovinsten av den extra tipsomgången tillföras idrottsfonden, för att sedan ur fonden på vanligt sätt disponeras för med fonden avsedda ändamål, däribland för pågående ombyggnad av Stockholms stadion.

Enligt vad Aktiebolaget Tipstjänst numera upplyst har möjligheter yppat sig att med de i VM-turneringen ingående matcherna och fyra schweiziska mästerskapsmatcher anordna ytterligare en extra tipsomgång i juni 1958. Tanken har därvid uppkommit att låta en del av statens inkomster av denna tipsomgång tillgodose vissa större idrottsplatsbyggen. Från flera städer, däribland Göteborg, Malmö och Norrköping, finns nämligen hos riksidrottsförbundet ineliggande ansökningar om bidrag för byggnadsändamål till sammanlagt belopp överstigande härför beräknade medel. Det kan dessutom numera förutses, att nettovinsten av den första extra tipsomgången, utöver det för VM-tävlingarna avsedda beloppet 300 000 kronor, icke förslår till kostnaderna för Stadions ombyggnad.

Handelsministern har för avsikt att, därest denna ytterligare tipsomgång kommer till stånd, hos Kungl. Maj:t hemställa att 700 000 kronor av statens andel i vinsten skall tillföras idrottsfonden för att sedan därur efter riksidrottsförbundets förslag få disponeras för idrottsplatsändamål.

Utskottet. Vid sin behandling av idrottsanslaget föregående år framhöll utskottet, under erinran om att viss del av det då äskade anslaget avsetts för bestridande av kostnaderna för om- och tillbyggnad av Stadion, att denna belastning av anslaget torde medföra, att möjligheterna av att inom övriga delar av landet ur idrottsfonden erhålla bidrag till olika slags anläggningar för idrottsändamål komme att avsevärt minskas. Detta vore enligt utskottets mening icke tillfredsställande, helst som av inkomna ansökningar att döma bidragsbehovet härvidlag vore betydande. Utskottet förutsatte emellertid, att det föreslagna sättet för Stadions om- och tillbyggnad begränsades till att gälla budgetåret 1957/58.

Departementschefen föreslår nu, att anslaget för nästa budgetår höjes med 300 000 kronor. Genom de två extra tipsomgångarna beräknas ett sammanlagt belopp av ca 1,5 miljon kronor kunna tillföras idrottsfonden för att sedan ur fonden på vanligt sätt disponeras för med fonden avsedda ändamål. Under hänvisning till utskottets föregående år gjorda uttalande rörande Stadions om- och tillbyggnad förutsätter utskottet, att det nu skall bliva möjligt att bättre än hittills varit fallet tillgodose behovet av övriga idrottsanläggningar.

Mot det av Kungl. Maj:t äskade anslaget har utskottet icke något att erinra. Härav följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 175 och II: 198.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 175 och II: 198, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 10 300 000 kronor.

119:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 228 och 229), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 1 250 000 kronor.

120:o) **Avsättning till lotterimedelsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 129, s. 229 och 230) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 19 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 700 000 kronor.

Vid utgången av föregående budgetår förelåg ansökningar om bidrag från lotterimedelsfonden å sammanlagt 23,8 milj. kronor. Behovet av statsmedel för stöd till teater- och orkesterändamål samt andra sådana kulturella ändamål, vartill bidrag lämnas ur lotterimedelsfonden, är alltså betydande. I och för sig skulle det därför vara önskvärt, framhåller departementschefen, att avsevärt höja förevarande anslag. Med hänsyn till budgetläget torde dock ökningen böra begränsas till 1,1 milj. kronor, motsvarande i huvudsak de ökade anspråk på bidrag ur fonden, som kan beräknas komma att ställas på grund av löne- och kostnadshöjningarna vid de statsunderstödda teatrarna och orkestrarna. Då departementschefen emellertid förutsätter att från och med nästa budgetår behovet av statsbidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor skall tillgodoses över anslag å åttonde huvudtiteln, och ej såsom för närvarande från lotterimedelsfonden, kommer likväl ett visst ökat utrymme att finnas för bidragsgivningen åt de tillfälliga ändamålen.

I förevarande sammanhang torde bringas till riksdagens kännedom att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 23 november 1956 och den 15 november 1957 medgivit, att Svenska penninglotteriet aktiebolag finge under vart och ett av åren 1957 och 1958 anordna ett särskilt lotteri till förmån för konst och teater. 1957 års lotteri, vilket omfattade 165 000 lotter å 100 kronor, gav en behållning av 4 962 500 kronor. Det för år 1958 beviljade lotteriet är avsett att omfatta högst 165 000 lotter till nyssnämnda pris. Tanken är att behållningarna å de två lotterierna skall användas dels för de kungl. teatrarnas ombyggnad och dels för byggnadsarbeten inom nationalmuseums verksamhetsområde.

Anslaget torde för nästa budgetår uppföras med (18 700 000 + 1 100 000 =) 19 800 000 kronor.

Utskottet finner sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, som i förhållande till löpande budgetår innebär en höjning med 1 100 000 kronor. Med hänsyn härtill och då avsikten är att från och med nästa budgetår över anslag å åttonde huvudtiteln och icke som för närvarande är fallet från lotterimedelsfonden tillgodose behovet av statsbidrag till

byggnadsarbeten vid folkhögskolor, kommer ett ökat utrymme att finnas för bidragsgivningen åt de tillfälliga ändamålen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 19 800 000 kronor.

121:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130, s. 230 och 231), innebärande att från och med budgetåret 1958/59 samtliga utgifter för oljelagringsrådet och statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten skola belasta förevarande anslag i stället för såsom hittills andra anslag under tionde huvudtiteln, får utskottet, under erinran om att anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 12 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

122:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131, s. 231), innebärande en av ökad belastning föranledd anslagshöjning av 99 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

123:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132, s. 231 och 232), som föranledes av den ökade belastningen ävensom av att anslaget avses skola delvis bestrida kostnaderna för svenskt deltagande i Lissabonkonferensen i oktober 1958 om revision av den industriella äganderätten, får utskottet, under erinran om att anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 90 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 121 000 kronor.

Uppskjutna frågor

124:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 105: Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier,

punkten 118: Statens handelslicensnämnd: Avlöningar samt

punkten 119: Statens handelslicensnämnd: Omkostnader;

vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 21 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Ohlon, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Thun, Pålsson, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Söderberg, Ragnar Bergh, Hesselbom, Jacobsson och Anders Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmborg, Pettersson i Degerfors, Thapper, Ståhl, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, Wedén, Andreasson, Lassinantti, Heckscher och fru Sjövall;

dock att herr Widén deltagit i stället för herr Wedén vid behandlingen av punkterna 50—124.

Reservationer

1) vid *punkten 4* (Kommerskollegium: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Ivar Johansson, Pålsson, Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg, Ståhl*, fröken *Elmén*, herrar *Rubbestad* och *Wedén*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 243 och II: 293, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande (s. 4) bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar den i motionerna I: 243 och II: 293 uttalade uppfattningen, att frågan om igångsättande av denna förberedande undersökning torde utan större olägenhet kunna skjutas på framtiden. Utskottet anser sig därför icke böra tillstyrka, att medel anvisas för ändamålet. Kommerskollegiets avlöningsanslag bör alltså i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag minskas med 15 000 kronor till 3 165 100 kronor med den fördelning på anslagsposter, som utskottet i det följande föreslår.»

dels ock utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 243 och II: 293, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 163 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 599 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	391 400
	Summa kronor 3 165 100

b) till *Kommerskollegium*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 165 100 kronor.»

2) vid *punkten 14* (Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Ragnar Bergh, Jacobsson, Anders Johansson, Skoglund* i Döversorp, *Malmborg, Ståhl*, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Wedén* och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort i enlighet med yrkandet i motionerna I: 243 och II: 293 samt I: 244 och II: 294 avslå Kungl. Maj:ts förslag om nyinrättande av en amanuens tjänst och att därför

dels första stycket i utskottets yttrande (s. 11) bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill erinra om att personalorganisationen vid pris- och kartellnämnden fastställdes så sent som vid 1956 års riksdag. Med hänsyn till den korta tid, som nämnden varit i funktion, kan det enligt utskottets mening ifrågasättas, om tillräcklig erfarenhet hittills vunnits till stöd för en utbyggnad av organisationen. Härtill kommer den under senare år alltmer tilltagande konkurrensen inom näringslivet. Nu angivna förhållanden torde giva anledning till största försiktighet, då det gäller utbyggnad av organisationen. Utskottet anser sig därför i nuvarande läge icke berett tillstyrka den av departementschefen föreslagna förstärkningen av nämndens personalorganisation med en amanuens. Utskottet vill härvid nämna, att departementschefen icke anfört någon som helst motivering för inrättandet av denna tjänst. Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit torde förevarande anslag böra minskas med 20 600 kronor till 1 660 100 kronor.»

dels ock utskottets hemställan under III. bort ha följande lydelse:

»III. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 243 och II: 293 samt I: 244 och II: 294, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	79 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	1 328 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	215 900
	Summa kronor 1 660 100

b) till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 660 100 kronor.»

3) vid *punkten 45* (Bidrag till institutet för konserveringsforskning) av herrar *Ohlon, Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg, Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Wedén*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 102 och II: 82 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet har tidigare senast vid förra årets riksdag vid behandlingen av motioner om ökat stöd åt tillverkningen av alkoholfria drycker av frukt uttalat önskvärdheten av att forskningen på detta område erhöles effektivt stöd. Under hänvisning härtill vill utskottet i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet förorda, att det av Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskade anslaget höjes med 30 000 kronor till 602 900 kronor och att detta utökade belopp anslås till juiceforskning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 102 och II: 82, till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 602 900 kronor.»

4) vid *punkten 49* (Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi) av herrar *Ohlon* och *Wedén*.

5) vid *punkten 52* (Bidrag till företagareföreningar m. fl.) av herrar *Ohlon, Ivar Johansson, Pålsson, Söderberg, Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg, Ståhl*, fröken *Elmén*, herrar *Rubbestad, Widén, Andreasson* och *Lassinantti*, vilka ansett att utskottet bort avstyrka förslaget om ändring beträffande finansieringen av företagareföreningarnas verksamhet och att till följd härav i anledning av motionerna I: 52 och II: 60 samt I: 299 och II: 383 statens bidrag till administrationskostnader och subventioner bort höjas till 700 000 kronor respektive 300 000 kronor samt att därför

dels utskottets yttrande från och med det stycke på s. 40, som börjar med »Med hänsyn», till och med det stycke, som på s. 41 slutar med »vara motiverad», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Enligt departementschefens föreliggande förslag skola företagareföreningarnas nettoränteinkomster i första hand användas för att täcka föreningarnas administrationskostnader. Samtidigt härmed föreslås en avsevärd begränsning av statens bidrag till dessa kostnader. Som motivering härför har anförts att föreningarna ha möjligheter till så betydande ränte-

inkomster av sin utlåningsverksamhet, att dessa tillsammans med det reducerade statsbidraget och övriga intäkter äro tillräckliga för att täcka administrationskostnaderna. Utskottet vill till en början framhålla, att frågan om huruvida gällande räntesatser komma att förbli oförändrade under nästa budgetår torde sammanhånga med konjunkturutvecklingen och läget på kreditmarknaden. Enligt utskottets mening kan det icke vara tillrådligt att basera föreningarnas behov av administrationsmedel på räntekomster, vilkas storlek alltså icke kan överblickas. Utskottet vill vidare framhålla, att föreningarnas huvuduppgift icke är utlåningsverksamhet. På föreningarna bör i första hand ankomma att genom upplysnings- och rådgivningsverksamhet underlätta för företagare att etablera sig framför allt inom ur lokaliseringssynpunkt önskvärda områden. Det är att befara, att genom den av departementschefen nu föreslagna omläggningen beträffande finansieringen av föreningarnas verksamhet dessa komma att i högre grad än hittills varit fallet inrikta sitt intresse på låneverksamhet. En annan tänkbar följd är, att vissa landsting kunna komma att reducera sina bidrag till föreningarna. Det framstår för utskottet som en angelägenhet av vikt, att föreningarna få största möjliga stöd av staten för att de skola kunna fylla sin uppgift främst såsom upplysnings- och rådgivningsorgan. Det är ur denna synpunkt av betydelse, att de få ett fixt bidrag av staten till sina omkostnader. Av det anförda följer, att utskottet icke kan biträda departementschefens förslag, att nettoränteinkomsterna i första hand skola användas för att täcka föreningarnas administrationskostnader. Detta förslag står enligt utskottets mening icke heller i överensstämmelse med hittills vedertagna principer för finansiering av föreningarnas verksamhet. Utskottet delar alltså den uppfattning i denna fråga, som motionsvis kommit till uttryck. Beträffande medelstildelningen under anslaget för nästa budgetår synas utskottet goda skäl tala för en höjning av anslaget i anslutning till yrkandena i motionerna I: 52 och II: 60 samt I: 299 och II: 383. Med hänsyn emellertid till det statsfinansiella läget anser utskottet sig icke böra tillstyrka högre medelstildelning än 1 miljon kronor, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en ökning med 300 000 kronor. Av det sålunda föreslagna anslaget böra 700 000 kronor avses till administrationskostnader och 300 000 kronor till subventioner.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort ha följande lydelse:

»a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 52 och II: 60, I: 299 och II: 383, samtliga dessa motioner såvitt nu är i fråga, samt med avslag å motionen II: 299, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor;»

6) vid *punkten 53* (Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.) av herrar *Näsström, Gustaf Andersson, Birger Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Hesselbom, Petterson* i Degerfors, *Thapper, Gustafsson* i Stock-

holm, Karlsson i Olofström, Andreasson och fru Sjövall, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande (s. 44) bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens mening, att denna garantigivning är ett värdefullt komplement till företagareföreningarnas utlåningsverksamhet. Med hänsyn till föreliggande förhållanden är utskottet berett tillstyrka, att garantiramen för nästa budgetår fördubblas och alltså bestäms till 20 miljoner kronor ävensom att densamma för innevarande budgetår ökas med 5 miljoner kronor. Härav följer, att utskottet avstyrker de motionsvis gjorda yrkandena om ytterligare höjningar.»

dels ock utskottets hemställan under c) bort ha följande lydelse:

»c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 171 och II: 194 samt I: 172 och II: 195, medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1958/59 beviljas intill ett belopp av 20 000 000 kronor.»

7) vid *punkten 65* (Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.) av herr *Ståhl*.

8) vid *punkten 76* (Mättnings- och rekognosceringsverksamhet) av herr *Ståhl*.